HÉT MAGAZINE VOOR DE STRIPLIEFHEBBER #8 JAN-MRT '23

STRIPMUNK

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN
De geschiedenis komt tot leven!

THORGAL SAGA
Weergaloos hommagealbum

HET FENOMEEN ZONDEBOK
Clara Lodewick over *Merel*

DE ROBBEDOESVRIENDEN
Een nieuwe trilogie in het *Robbedoes*-universum

PLV000937

© 2022 Standaard Uitgeverij

VOORPUBLICATIE UIT **SUSKE EN WISKE JUNIOR 10**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

De geschiedenis herhaalt zich nooit

PATRICK VAN GOMPEL | JOURNALIST EN STRIPLIEFHEBBER

Wat gaan jullie smullen van deze Stripmunk! Dat weet ik wel zeker, ik heb duimen en vingers al afgelikt omdat geschiedenis belangrijk is in dit nummer. De geschiedenis van Vlaanderen nog wel. Bijna vijftig jaar geleden wilde ik graag geschiedenis studeren maar dat is er niet van gekomen omdat ik snel journalist wilde worden. En kijk, tot wat heeft dat geleid? Tot verhalen vertellen natuurlijk, met heel veel geschiedenis. De geschiedenis herhaalt zich, zeggen ze. Dat is niet waar. Geschiedenis is nooit hetzelfde. Om te beginnen wordt geschiedenis altijd geschreven door de overwinnaars en om te eindigen is er de tijdsgeest waarin de geschiedenis achteraf wordt beschreven.

Het verhaal van Vlaanderen komt eraan en dat is nogal wat. De tv-serie bij de VRT, boeken, strips en zelfs een *Quizdoos*. Die *Quizdoos* moet ik hebben want ik wil winnen van mijn kinderen en mijn vrienden. Ze zullen in het zand bijten, wat zeg ik, ze zullen *Dagen van zand* meemaken!

Ik heb me dikwijls afgevraagd waarom ik zo graag zoveel strips lees. Het antwoord is simpel. Het is gewoonweg kennismaken met de wereld, met verhalen en avonturen, het botvieren van pure kolder, geniale fantasie en de oneindige variatie aan schitterend tekenwerk. En wat komt er ook heel dikwijls bij? Geschiedenis natuurlijk, én aardrijkskunde.

Hebben jullie ooit ook het geniale album *De erfenis van Nero* (1952) gelezen? Marc Sleen laat Nero en Jef Pedal in een tank los door het IJzeren Gordijn rijden. “Stop Nero! Stop! Dat wordt een internationaal conflict!” Ik moest aan mijn oudere broers nog vragen wat dat was, een ijzeren gordijn. Toen ik vele jaren later op het Rode Plein in Moskou stond, schoot ik in de lach omdat ik aan Nero moest denken.

In het Suske en Wiske verhaal *De raap van Rubens* (1977) stelt Rubens Lambik voor aan de vakgenoten David Teniers, Antoon Van Dyck en Jordaens. Hoe verzin je het? Ik heb likkebaardend zitten staren naar die mooie portretten en naar Antwerpse stadsdecors. Het was toch geweldig om in *De gouden ganzenveer* (1983) samen met Suske en Wiske naar het Boshuisje in Zoersel te trekken om er Hendrik Conscience te ontmoeten. Evengoed heb ik genoten van wereldreiziger Kuifje, van het Wilde Westen in Lucky Luke van Morris. Strips met geschiedenis hebben mijn nieuwsgierigheid aangewakkerd met steekvlammen, ze hebben me het heilige vuur van de journalistiek bezorgd.

Maar het mag af en toe ook wel kloppen, die geschiedenis in strips. Scenarist Harry De Paepe, zot van Groot-Brittannië en in zijn vrije tijd leraar geschiedenis, en tekenaar Frodo De Decker, maken nu een tweedelige strip over tien bijzondere feiten in de geschiedenis van Vlaanderen. Ze hebben zich gedocumenteerd als gekken om jullie te verrassen. Sommige scènes uit de geschiedenis wil je toch echt in beelden zien, gefilmd of getekend. Hopelijk leggen ze de Guldensporenslag eindelijk eens historisch juist uit. Ik ben zeer benieuwd naar hun weergave van de zestiende eeuw, met de Beeldenstorm en de fundamentele onenigheden tussen de protestant Maarten Luther en de katholieken. Dat hoofdstuk wordt dan ook nog eens prachtig aangevuld met een bijzondere Sus en Wis.

In *De geplaagde Plantijn* laat scenarist Peter Van Gucht Suske en Wiske én de lezer kennis maken met Christoffel Plantijn. De drukker is in 1520 geboren in Saint-Avertain in Frankrijk maar hij trok op zijn 29 naar het economisch meer welvarende én godsdienstig meer tolerante Antwerpen om er de eerste, geïndustrialiseerde drukkerij in de westelijke wereld te organiseren. Straf toch. Wat een verhaal wordt dat?

Er is natuurlijk nog veel meer te vertellen. Want dat is het boeiende aan geschiedenis. Nooit is alles verteld. Niet vanuit het oogpunt van de winnaar, niet vanuit het standpunt van de gewone man of vrouw, niet vanuit de meest moderne kennis van de historicus die schrijft en kijkt met een hedendaagse bril.

Het is toch geen toeval dat Hitler het bekendste schermgezicht is van Canvas. Over geschiedenis ben je nooit uitgepraat. Lees dit blad met veel plezier. Er volgt geen examen.

Isabelle Avondrood

HET LAATSTE AVONTUUR ▸ 25

© Casterman 2023

INHOUD

4 DE WERELD DRAAIT DOOR
▸ HET VERHAAL VAN VLAANDEREN
13 DE STRIPMUNK ▸ KRIS HOFLACK
14 INTERVIEW ▸ THORGAL SAGA 1
20 INTERVIEW ▸ MEREL
25 ARTIKEL ▸ ISABELLE AVONDROOD
THEODOR CLEYSTERS
26 NIET TE MISSEN
28 INTERVIEW ▸
DE ROBBEDOESVRIENDEN
33 DE INFLUENCERS VAN CAZENOVE
35 NIEUW!

COLOFON

Stripmunk magazine is een uitgave van Standaard Uitgeverij.

STANDAARD UITGEVERIJ

V.U. Kris Hoflack
Franklin Rooseveltplaats 12
2060 Antwerpen
T. 03 285 72 00

Coördinatie: Jente Lambrechts
Redactie: Ronald Grossey
Opmaak: Willem Wouters

Coverbeeld: © G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023.

Lees alle edities van Stripmunk magazine online via www.standaarduitgeverij.be

Alle beeldmateriaal en teksten zijn auteursrechtelijk beschermd en mogen niet worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toelating. Prijzen en verschijningsdata zijn onder voorbehoud.

WIJ ❤ STRIPS

Volg Standaard Uitgeverij online en blijf op de hoogte van het laatste nieuws rond strips.

/standaarduitgeverij.be
/standaarduitgeverijstrips
/standaarduitgeverijstrips
/standaarduitgeverij
/standaarduitgeverij

BEHEER JE STRIPVERZAMELING

Stripmunk is de eenvoudigste manier om je stripverzameling te beheren en is dé plaats om nieuwe strips te ontdekken.

Download in de App Store · GET IT ON Google Play

FRODO DE DECKER

HARRY DE PAEPE

Heb je je ooit afgevraagd hoe de Eburonen of de Bourgondiërs echt leefden? Wou je ooggetuige zijn van de Guldensporenslag of de Boerenkrijg? Zou je Filips de Goede of keizer Karel eens willen ontmoeten?

Frodo De Decker, Harry De Paepe en Tom Waes over *Het verhaal van Vlaanderen*, de serie, de boeken, de graphic novel

De geschiedenis van Vlaanderen komt tot leven!

Dat kan, want in de adembenemende vrt-documentairereeks *Het verhaal van Vlaanderen* komt het rijke verleden van wat we nu Vlaanderen noemen in 10 afleveringen tot leven. Televisiepresentator en -regisseur Tom Waes is dan je ideale gids naar het verleden en laat je die historische momenten – dankzij indrukwekkende re-enactments – beleven alsof je erbij bent.

Maar er is meer! Standaard Uitgeverij brengt niet alleen het schitterende kijk- en leesboek van de serie uit, er verschijnt ook een *Quizdoos* en *Mijn geschiedenis weetjesboek* voor jongeren én een prachtige tweedelige graphic novel, gebaseerd op de serie. Scenarist Harry De Paepe, leraar geschiedenis en auteur, en tekenaar Frodo De Decker, illustrator van diverse prentenboeken en stripauteur van de reeksen Otto en De ridder, nemen je mee naar tien boeiende en belangrijke periodes uit de geschiedenis van Vlaanderen. En je zal er geen moment spijt van krijgen!

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 1
De Paepe, De Decker | HC | 128 pag. | € 29,99
Reeds verschenen

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 2
De Paepe, De Decker | HC | 120 pag. | € 29,99 | 1 feb

Dolenthousiast

Frodo, *Het verhaal van Vlaanderen* moet ongeveer je meest prestigieuze project tot nu toe zijn. Welk gevoel overheerste toen ze jou de opdracht toevertrouwden?

Frodo De Decker: Toen ik het telefoontje van uitgeefster Kim Sanders kreeg met de vraag de tekenaar te worden van een belangrijk en prestigieus project voor Standaard Uitgeverij, was ik vooral heel blij en enthousiast. Ik herinner me dat ik meteen naar mijn vrouw heb gebeld. 'Weet je wie me net gebeld heeft? …' Maar ik wist in het begin niks over de aard van het project. Ik wist alleen dat het ging om twee strips van rond de 125 pagina's, dat het een graphic novel format zou hebben en vasthing aan een televisieprogramma. Ik heb dus een paar weken mijn hoofd zitten breken over wat het onderwerp kon zijn, tot Kim een definitieve go had gekregen en mij kon vertellen dat het om een historische strip ging, opgehangen rond de televisieserie *Het verhaal van Vlaanderen*. Toen was ik wel verrast. Dat had ik niet zien aankomen! Maar ik ben meteen dolenthousiast beginnen te schetsen en proefpagina's maken.

Las je als kind zelf graag strips met een historische inslag? Had je een favoriete serie?

Er waren best veel strips met een historische inslag die ik als kind las, maar daar stond ik toen niet bij stil. Asterix en Lucky Luke natuurlijk, maar bijvoorbeeld ook de Blauwbloezen. Dat waren gewoon leuke avonturen, maar je leerde er altijd wel iets van bij. Zoals Caesar die op een bepaald moment in Asterix zegt: 'Alea jacta est'. De vertaling stond er dan in een kadertje bij. Handig!

Ik heb echt heel veel over geschiedenis opgestoken via strips. En vooral, ik onthield die feitjes veel makkelijker dan met zo'n tijdlijn uit de geschiedenisles. Een stripreeks die veel indruk op mij heeft nagelaten is Cori de Scheepsjongen van Bob De Moor. Die was erg realistisch getekend en de avonturen waren echt wel spannend. Die gevechten met de Spaanse Armada! En die schepen waren zó goed getekend! Daar heb ik oneindig veel respect voor. Ik zou die albums eigenlijk nog eens opnieuw moeten lezen.

Duizenden beelden

Jezelf documenteren om je voor te kunnen stellen hoe Vlaanderen er tijdens één tijdvak uit zou kunnen gezien hebben, dat is één ding. Maar dat voor tien tijdvakken doen, dat moet een *hell of a job* geweest zijn.

© 2022 Standaard Uitgeverij

Dat was inderdaad een *hell of a job*. We wisten van in het begin dat het tempo zo hoog zou liggen dat ik waarschijnlijk geen tijd zou hebben om nog documentatie te zoeken. Dus hebben we toen afgesproken dat Harry voor documentatie zou zorgen, de belangrijke figuren, enzovoort … Maar dat bleek in de praktijk niet genoeg en ik ben dus toch ook zelf op zoek gegaan. Dat is een van de vele dingen die ik in dit project geleerd heb: als tekenaar moet je zelf je documentatie zoeken. Alleen jij weet precies wat je nodig hebt. Dat ging dan over kledij, haarsnit, voorwerpen, gebouwen, schilderijen en prenten, enzovoort … Ik denk dat ik uiteindelijk wel een paar duizend beelden bij elkaar heb gezocht. En dat voor iemand die nog nooit een gedocumenteerde strip had gemaakt!

Hoe verliep de samenwerking met Harry?

Heel fijn en heel interessant ook. Harry had nog nooit een stripscenario geschreven en ik had nog nooit met een scenarist gewerkt. Een gewaagde keuze van de uitgeverij als je er zo over nadenkt. Maar dat werkte wel goed. Harry schreef de dialogen en de tekstblokken uit en gaf een beschrijving van de scène, en de rest was aan mij. Bepalen hoeveel pagina's en hoeveel plaatjes per scène, de decoupage … Ik heb die vrijheid wel graag, dus kwam dat goed uit. Hier en daar heb ik er nog wat extra humor ingestopt.

Als ik het storyboard voor een hoofdstuk klaar had, bespraken we dat nog eens samen met Kim Sanders en Stéphanie Lauwers van de uitgeverij. Vaak moest ik dan nog een paar pagina's aanpassen voor ik ze kon uitwerken. Dat verliep allemaal heel vlot.

Toffe pruiken

Welk tijdvak vond je het leukste om te tekenen?

Elke periode heeft natuurlijk wel zijn charme, maar de periode van de Brabantse Omwenteling en de Belgische Revolutie was echt heel tof. De pruiken en de klederdracht uit die tijd spreken mij wel aan.

Algemeen moet ik zeggen: hoe dichter we bij de huidige tijd kwamen, hoe minder interessant ik het vond om te tekenen. Blijkbaar inspireren die outfits uit vroegere perioden mij toch meer.

En welk historisch personage was je favoriet?

Doordat we zo snel door de geschiedenis gaan, blijven de meeste personages maar een paar pagina's lang in beeld. Zo heb je niet echt de tijd om aan hen gehecht te raken. Dat gezegd zijnde vond ik Pieter de Coninck uit boek 1 wel heel fijn om te tekenen. Die heb ik een echte karakterkop gegeven. En ook Jan Frans Vonck en Hendrik van der Noot, met hun pruiken, vond ik een tof duo.

Donkere periodes

Je tekenstijl leent zich om toch ook relativering in de soms wel heel donkere periodes uit de geschiedenis van Vlaanderen te brengen. Toch kan ik aannemen dat het niet altijd makkelijk is geweest om die donkere periodes te tekenen?

Het wordt moeilijker naarmate je dichter bij het nu komt. Op een of andere manier raakt het ons minder dat er in Gallië waarschijnlijk een paar miljoen mensen zijn omgekomen tijdens de bezetting door de Romeinen. De doden uit de Tweede Wereldoorlog of de slachtoffers van het koloniale bewind in Congo raken ons veel meer. En daar hou je als tekenaar automatisch rekening mee.

En nu? Even geen historische taferelen meer ;-)?

Eerst even in de zetel ploffen en wat slaap inhalen. :-) En daarna … daar moet ik nog over nadenken.

Er zijn zoveel genres die mij interesseren. Ik moet zeggen dat het wel mijn ogen geopend heeft: ik zie nu zoveel mogelijkheden voor de strip als medium, en dan in het bijzonder in de non-fictie. Maar goed, we zullen wel zien.

Zenuwslopend

Harry, je schreef zowel de tekst van het boek als het stripscenario voor *Het verhaal van Vlaanderen*. Wat was je eerste reactie toen ze jou benaderden?

Harry De Paepe: Ik krabde toch wel even in mijn onzichtbare haardos, want een eenvoudige klus leek me dat op het eerste gezicht niet. Maar toen maakte ik me de bedenking: ik moet elke dag het verleden in een begrijpelijke taal uitleggen aan jongeren in een klaslokaal, dus waarom ook niet?

Hoe begin je aan zoiets, want het blijft toch keuzes maken?

Er is natuurlijk het scenario van de tv-serie. Dat diende als leidraad. Het zorgde voor duidelijke lijntjes waarbinnen ik kon kleuren.

Moest de televisieserie gevolgd worden? Werd je daarbij ondersteund, zowel inhoudelijk door historici, als vormelijk door de scenaristen van de serie?

Ik hield me aan de contouren van dat scenario, maar ik nam ook de vrijheid om daar dingen aan toe te voegen en weg te laten. Mijn versie voor het stripverhaal werd eerst nagekeken door ▸

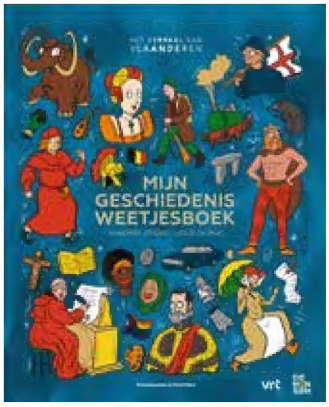

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN
Mijn geschiedenisweetjesboek
Seeuws, Saurus | HC | 48 pag. | € 16,99
Reeds verschenen

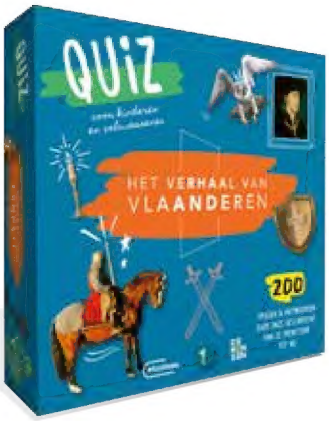

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN
Quizdoos
De Paepe | Doos | 140 pag. | € 24,99
Reeds verschenen

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN
De geschiedenis van de prehistorie tot nu
De Paepe | HC | 256 pag. | € 34,99
Reeds verschenen

Frodo, de geweldige tekenaar van de albums, en de uitgevers. Als die groen licht gaven, ging het naar externen die dan hun feedback gaven. Voor het boek ging ik methodisch per tijdvak aan de slag. Ik heb na het schrijfproces het hele manuscript aan de uitgeverij bezorgd. Toen bleef het daar meer dan een maand stil, wat ik redelijk zenuwslopend vond. En dan kwam plots de boodschap dat de tekst door verschillende experten was goedgekeurd. Dat was een geweldige opluchting.

Buiten de lijntjes

Had je redactionele vrijheid?

Ik kleurde wel af en toe buiten de voorziene lijntjes. Zo komt bijvoorbeeld de ruzie tussen Maarten Luther en Karel V niet aan bod in de tv-serie. Ik heb dat aan het stripverhaal toegevoegd, want anders was het voor lezers niet duidelijk waarom er zich in de 16de eeuw tussen protestanten en katholieken een conflict ontspon. De geboorte van Karel V krijgt van mij ook meer aandacht dan je op tv zal zien. Ik nam ook de vrijheid om belangrijke zaken zoals het Charter van Kortenberg of de koningskwestie in het boek van de serie op te nemen.

Hoe bereid je je dan voor? Het is al moeilijk genoeg om je in te leven in één tijdvak uit de geschiedenis. Wat als je dat voor tien periodes moet doen?

Geschiedenis is sowieso al mijn grote passie. Ik heb heel wat dingen opgezocht in mijn eigen boekencollectie, maar ook in openbare bibliotheken ging ik op zoek naar extra materiaal om me te verdiepen in bepaalde delen van het verleden waar ik minder kaas van gegeten heb.

Had je een andere aanpak bij het schrijven van het boek dan bij het stripscenario?

Voor het stripverhaal was ik meer dan een jaar met Frodo aan de slag. Het scenario dat ik voorbereidde werd heen en weer gestuurd. Het boek kwam anders tot stand. In de weekends en tijdens de schoolvakanties begonnen mijn werkdagen om zeven uur en eindigden ze om vier uur in de namiddag. Die strakke focus hielp me bij het schrijven.

Fake news

Je introduceert in de strip een paar mooie maar onderbelichte personages die in de officiële geschiedschrijving nauwelijks een plaats krijgen: bijvoorbeeld opperbevelhebber van de Romeinse vloot Carausius, een Menapiër, en Judith, de vrouw van de eerste graaf van Vlaanderen. Een bewuste keuze?

Het verhaal van Carausius is me heel bekend, omdat het een Britse focus heeft die me na aan het hart ligt. Ook Judith heeft zo'n link. Daarom is dat voor mij extra leuk om te vertellen. Heel *Het verhaal van Vlaanderen* houdt rekening met de mensen die vaak vergeten worden in de geschiedschrijving. Zowel in de tv-serie als in de strip of het boek is er aandacht voor de gewone mannen en vrouwen die hun steentje bijdroegen aan ons verleden.

Ik zag bijvoorbeeld dat je niet in de val bent getrapt om van Jan Breydel een hoofdfiguur van de Brugse Metten en de Guldensporenslag te maken. Dat is conform aan recent onderzoek. Hoe heb je die en waarschijnlijk nog andere 'fake news'-feiten uit onze geschiedenis kunnen vermijden?

Door echt te gaan kijken naar wat de jongste onderzoeken aantonen. Het verleden is iets wat je snel kan romantiseren. Ook de val van het presentisme – dingen uit het verleden in een zodanig perspectief plaatsen dat het eigenlijk meer over ons vertelt dan over dat verleden – is bijzonder gevaarlijk. Ik heb geprobeerd dat te vermijden. Maar goed, ongetwijfeld kan het toch nog beter.

Vandersteenhumor

Wat wou je in de eerste plaats met de stripversie bereiken? Educatie? Entertainment? Inzicht?

Ik heb eerst en vooral mezelf willen amuseren! (lacht) Het is een combinatie van de drie dingen die je opsomt: het moet de lezer iets bijbrengen op een onderhoudende manier, en wie weet steekt die daar nog iets van op. In mijn kindertijd verslond ik stripverhalen en mijn favorieten waren de albums met een geschiedkundige insteek. Ik denk dat die invloed wel zichtbaar is. Je zal sowieso wat van de humor terugvinden waar bijvoorbeeld Willy Vandersteen goed in was. Mijn kinderen vinden dat dan weer van die typische vaderhumor.

En om de vraag te stellen zoals televisiekok Piet Huysentruyt: wat hebben we geleerd uit Het verhaal van Vlaanderen?

Dat mensen handelen naar de omstandigheden waarin ze leven, met de middelen en inzichten waarover ze beschikken. En ik heb de bijzondere eer gehad om te vertellen over hoe de mensen dat hier in onze streken deden.

"Heel *Het verhaal van Vlaanderen* houdt rekening met de mensen die vaak vergeten worden in de geschiedschrijving. Zowel in de tv-serie als in de strip of het boek is er aandacht voor de gewonen mannen en vrouwen."

– HARRY DE PAEPE

© 2021 Illias Teirlinck All Rights Reserved

Tom Waes, 'live' vanuit het verleden

Tom, was je als kind een striplezer?

Tom Waes: Ik heb strips verslonden. Ik behoor tot de generatie waarvoor er niet veel anders was dan strips. Van onze ouders mochten we immers niet veel naar televisie kijken. Ze hadden liever dat we buiten speelden. En daarnaast waren er natuurlijk strips.

Ik heb alle Kuifjes gelezen, was ook fan van Suske en Wiske, las heel graag Asterix en Obelix én natuurlijk de Rode Ridder. Dat was voor mij wel de held. De avonturen die hij beleefde, maar ook natuurlijk de vele mooie vrouwen die in die verhalen rondliepen.

Als je zelf met de teletijdmachine van professor Barabas zou kunnen terugreizen naar een bepaalde periode in *Het verhaal van Vlaanderen*, welke zou dat zijn?

Er was telkens heel veel miserie, het waren moeilijke tijden. Neem bijvoorbeeld de re-enactment van de Guldensporenslag. Je denkt dan: zo'n ridder op een paard, dat moet toch fantastisch zijn. Het avontuur, maar met dat harnas was je ook niet zo flexibel. Of die gast die per paard van Avignon naar Brugge reed om aan te kondigen dat de pest in aantocht was. Dat duurde toen enkele weken, nu doe je daar een paar uur over.

Tijdens de prehistorie hebben we een magisch moment laten herbeleven waarin de homo sapiens de neanderthaler tegenkomt. Dat moet geweldig geweest zijn. Maar ook dan was het allemaal niet simpeler, want bijvoorbeeld tegen mammoeten opboksen om aan voedsel en levensmiddelen te raken is ook niet om te lachen.

Our finest hour

Toen Engeland in 1940 aan de vooravond van de Battle of Britain stond, hield Winston Churchill een aanmoedigende radiospeech voor het Britse volk. Hij kondigde dat moment retrospectief aan met 'This was their finest hour!' Wat is het 'finest hour' in *Het verhaal van Vlaanderen* volgens jou?

De Guldensporenslag zou ik misschien voorheen als hét heroïsch moment bestempelen, maar als je dan ziet hoe barbaars en tegen alle regels in de Franse ridders werden afgeslacht, moet je daarop misschien niet zo fier op zijn.

Het is een moeilijke vraag. In de prehistorie, op het grondgebied dat nu België heet, lagen de vuursteenmijnen van Spiennes, in de buurt van Mons. Het was de tijd dat men geëvolueerd was van rondtrekkende groepen naar mensen die zich ergens begonnen te vestigen. En dan komen er mensen op het idee om in de grond te gaan graven en gangen te maken om vuurstenen uit te houwen en die dan te gaan ruilen – vuurstenen die konden gebruikt worden voor allerlei doeleinden zoals het maken van speren en pijlen, maar ook in de landbouw. En dat gebeurde duizenden jaren geleden. Nu heb je licht, touwen, ladders, toen had je die materialen niet, dat was waanzin.

Er wordt gezegd: 'Wat we leren uit de geschiedenis is dat we niets leren uit de geschiedenis.' Deel je die mening of kunnen we toch iets leren uit *Het verhaal van Vlaanderen*?

Ja en nee, het was soms schrijnend om te zien hoe weinig we geleerd hebben. Op het einde van de feodaliteit kwamen de boeren tegen hun heren in opstand omdat die 15% van hun goederen claimden, dus een equivalent van 15% belasting. Dan denk ik toch: waar zijn we verkeerd gegaan, we betalen nu 50% belasting (lacht).

Het gaat eigenlijk altijd over hetzelfde, de verdeling is niet eerlijk gebeurd, bepaalde mensen eigenen zich veel toe, anderen moeten strijd leveren om toch iets te hebben.

De enige vooruitgang is: we leven langer, gezonder. Als je ziet hoe de pest de bevolking decimeerde, en dat we bij corona bijna alles onder controle konden houden, dan is daar wel vooruitgang geboekt. ■

© 2022 Standaard Uitgeverij

Suske en Wiske en hun Verhaal van Vlaanderen

PETER VAN GUCHT

Suske en Wiske maken regelmatig tijdreizen naar het verleden van Vlaanderen. Denk maar aan albums als *De raap van Rubens*, *De nerveuze Nerviërs*, *De knikkende knoken* en *Het schrikkelspook*. In *De geplaagde Plantijn* bevinden onze vrienden zich in het Antwerpen van de 16de eeuw, een zeer fascinerende tijd. Dat vindt ook scenarist Peter Van Gucht.

© 2022 Standaard Uitgeverij

Een pionier

Standaard Uitgeverij presenteert *De geplaagde Plantijn* in het kader van *Het verhaal van Vlaanderen*. Hoe is die betrokkenheid?

Peter Van Gucht: Het verhaal van Vlaanderen is een erg prestigieuze reeks waarbij niet op een cent gekeken werd. Bedoeling is hier groots mee uit te pakken om er een mooie, waardevolle reeks van te maken. Suske en Wiske sluit daar als strip mooi op aan. Heel wat avonturen van het olijke duo spelen zich af in onze rijke Vlaamse geschiedenis. Het voelde logisch aan om daar iets mee te doen. Ook persoonlijk ben ik erg geïnteresseerd in geschiedenis en ik kijk erg uit naar dat programma. Ooit wilde ik zelf archeoloog worden. Dat verklaart voor een stuk waarom ik het vak van scenarioschrijver heb gekozen.

SUSKE EN WISKE 366
De geplaagde Plantijn
Van Gucht, Morjaeu | SC | 48 pag. | € 7,50 | 11 jan

Die werken ook vaak met geschiedenis, al bedenk ik ze dan vaak zelf.

Je koos om een verhaal te schrijven over de Antwerpse drukker Plantijn. Wat trok je in hem aan?

Als bedenker van Suske en Wiskeverhalen is dat vooral zijn vrij avontuurlijke levensstijl. De man leverde drukwerk aan protestanten én katholieken in een tijd waarin dat op zijn minst gewaagd was te noemen. Dat was meteen de inspiratie voor het verhaal.

Maar ook als historische figuur vind ik hem interessant. Ik hou van de rijke historie van de stad Antwerpen en Plantijn hoort daar vanzelfsprekend bij. Hij was een pionier in de boekdrukkunst, maar ook als uitgever kende hij een onwaarschijnlijk succes.

Een selfmade man ook, begonnen als boekbinder die na een overval zijn job niet meer kon uitoefenen en dan maar besloot een drukkerij te beginnen in een verre, grote stad. Alsof wij vandaag naar New York zouden trekken om daar een bedrijf op te richten. Knappe gast.

Het centrum van de wereld

Heb je lang moeten grasduinen in de geschiedenis van Antwerpen, ook qua visuele documentatie?

Ja, ik vind dat ook nodig. Als we een verhaal op historische feiten baseren, moet het tot op zeker hoogte kloppen. Gelukkig is er heel veel informatie en documentatie te vinden over Antwerpen. De stad was toen zo'n beetje het centrum van de wereld. Nu moet je zo'n album niet gaan lezen als een historicus, want dan kom je bedrogen uit. De albums van Suske en Wiske zijn geen geschiedenisboeken. We proberen in de Studio alles zo accuraat mogelijk in beeld te brengen zodat je als lezer een goed idee krijgt van de stad in die tijd, maar het avontuur en de sfeer primeren. Het blijft fantasie, gebaseerd op waargebeurde feiten. Het kadert in de lange Suske en Wisketraditie de lezer in de eerste plaats een spannend avontuur te laten beleven. Daarbij steekt hij tegelijkertijd wat geschiedenis op, maar zonder dat die de bovenhand krijgt.

De teletijdmachine, ideaal natuurlijk om naar het verleden te reizen?

De teletijdmachine is een handig ding in de avonturen van Suske en Wiske. Vandersteen heeft ze enkel bedoeld als mogelijkheid om makkelijk avonturen te kunnen beleven in het verleden. Hij heeft zelf nooit met dat tijdreizen als gegeven willen spelen. Wie daar logica in zoekt, komt altijd bedrogen uit. Luc en ik hebben dat in onze reeks wel een paar keer geprobeerd, met enkele leuke albums als resultaat, maar nu dient die uitvinding weer gewoon als een soort tram.

Het is niet de eerste keer dat Suske en Wiske in het verleden duiken. Welke van hun 'historische' avonturen vond je zelf de meest opmerkelijke albums?

Mijn lievelingsalbum is *De dolle musketiers*. Een avontuur in de geschiedenis maar niet echt een historisch verhaal. Wat losjes gebaseerd op *De drie musketiers*. *De ringelingschat* vond ik ook geweldig. Dat speelde ik na op de speelplaats in de lagere school. (Ze dachten dat ik ze niet alle vijf op een rij had en dat is ondertussen nog steeds zo.) Maar ook hier is het meer legende dan een echt verleden. *Het Spaanse spook* blijft fantastisch om te lezen, maar als ik dan toch een echt historisch verhaal moet aanwijzen, kies ik voor *De Tartaarse helm*. Dat heeft het allemaal. Grafisch erg sterk, vol humor en uiteraard spannend. Ook de manier waarop onze helden naar het verleden reizen, via hypnose, vond ik heel fascinerend. ■

DE HARDE AANPAK VAN ALVA HEEFT EEN OMGEKEERD EFFECT. ONDER LEIDING VAN WILLEM VAN ORANJE BREEKT DE 'GEUZENOPSTAND' TEGEN HET BELEID HELEMAAL LOS.
WILLEM VAN ORANJE
IN 1573 KRIJGT DE JICHTIGE HERTOG HET BERICHT DAT HIJ TERUG NAAR SPANJE MOET.
ACH WEL... DE SPAANSE ZON ZAL MIJN ARME GEWRICHTEN GOEDDOEN.
ZIJN OPVOLGER, REQUESENS, IS NIET METEEN ONDER DE INDRUK VAN HET WERK VAN ALVA.
HIJ TROF DE NEDERLANDEN AAN TOEN DE RUST AL HERSTELD WAS, EN HIJ LAAT ZE ALS EEN PUINHOOP ACHTER.
DE NEDERLANDEN VERVALLEN IN EEN TACHTIGJARIGE OORLOG. ONZE GEWESTEN WORDEN VERSCHEURD DOOR HET CONFLICT TUSSEN PROTESTANTEN EN KATHOLIEKEN.

© 2022 Standaard Uitgeverij

VOORPUBLICATIE UIT **HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 2**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

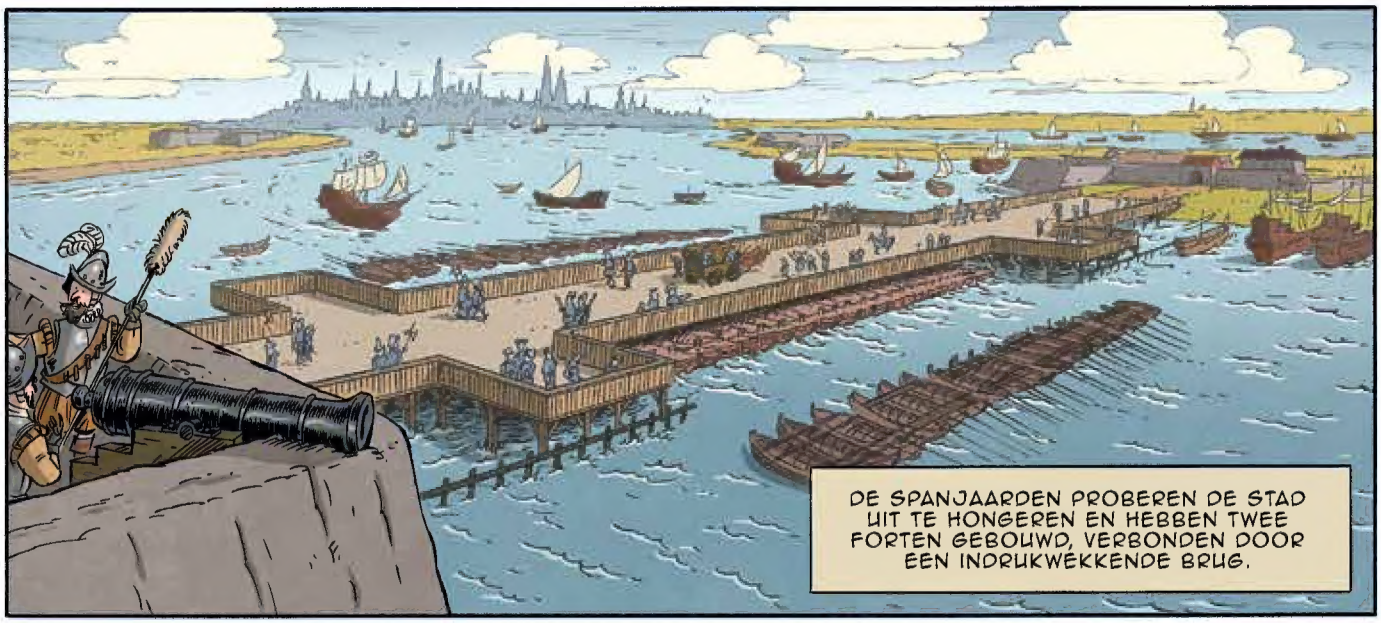

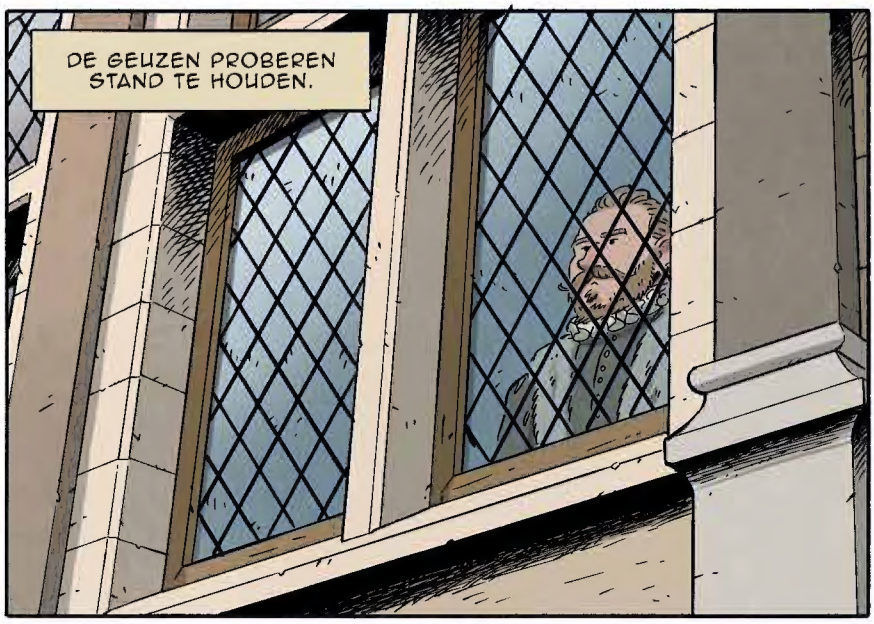

© 2022 Standaard Uitgeverij

VOORPUBLICATIE UIT **HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 2**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

GIANIBELLI! KOM BINNEN! WE ZIJN BENIEUWD NAAR UW PLANNEN!
WE GAAN VOOR EEN FRONTALE AANVAL! WE STUREN 32 BRANDBOTEN OP DE BRUG AF.
ZE ZIJN IN GROEPJES VAN ACHT AAN ELKAAR VASTGEMAAKT. DIE BOTEN ZORGEN VOOR VERWARRING BIJ DE SPANJAARDEN.
DE BOTEN BESCHADIGEN OOK DE BRUG.
MOOI, MOOI.
MAAR DAN KOMEN DE STERREN! TWEE GROTE SCHEPEN: DE HOOP EN DE FORTUIN.
DE SPANJAARDEN HEBBEN TEGEN DAN AL HUN MUNITIE VERSCHOTEN. DE HOOP EN DE FORTUIN KUNNEN DAN ZONDER MOEITE TOT MIDDEN-IN DE BLOKKADE VAREN EN...
...KABOEM!
KABOEM?
WAT BEDOEL JE?
DE TWEE BOTEN ZIJN VOLLEDIG GEVULD MET BUSKRUIT EN DOEN DE HELE BOEL ONTPLOFFEN!
...

© 2022 Standaard Uitgeverij

VOORPUBLICATIE UIT **HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 2**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

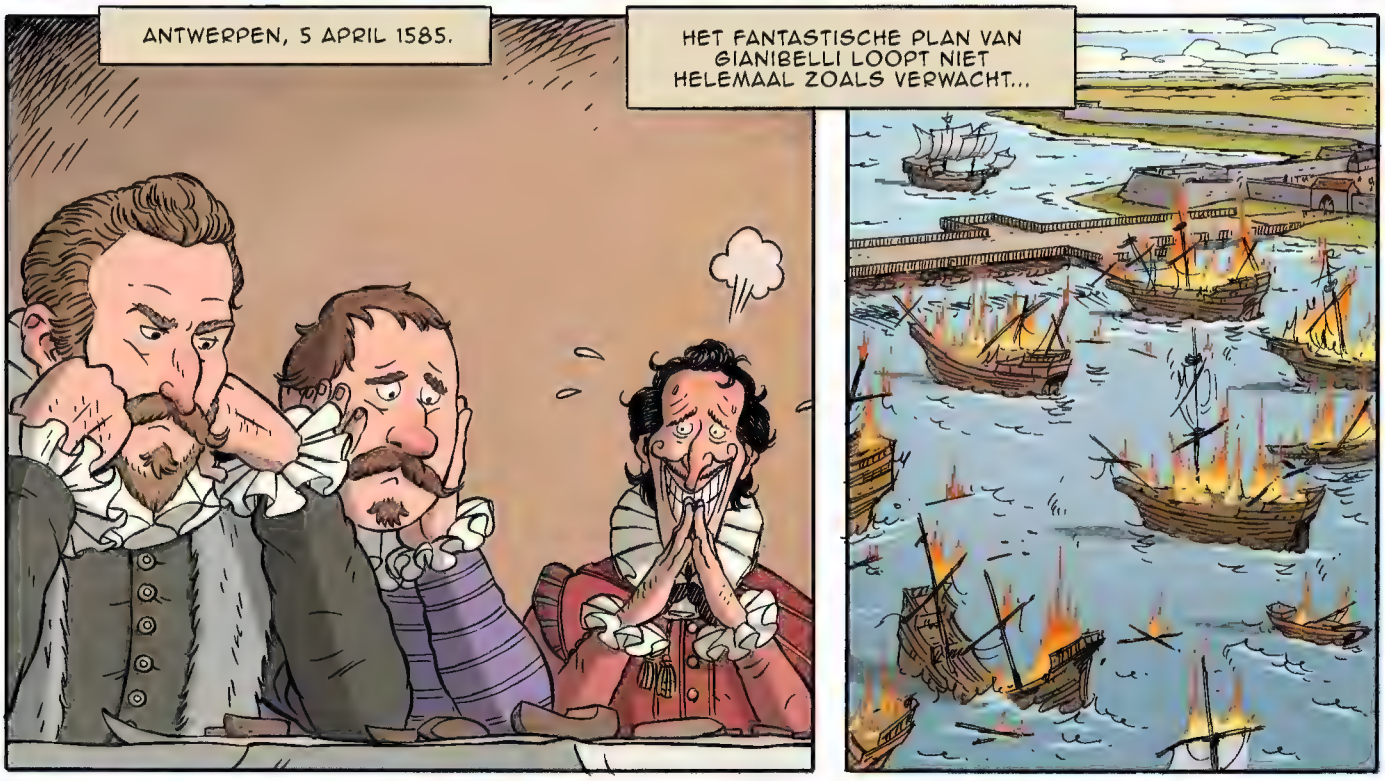

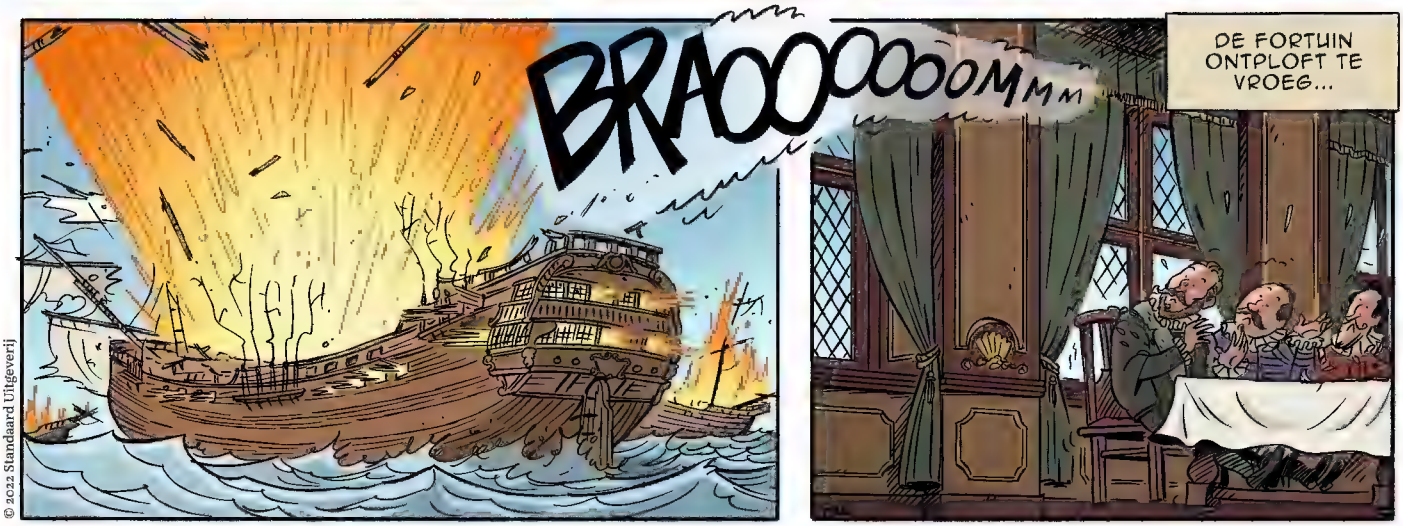

© 2022 Standaard Uitgeverij

VOORPUBLICATIE UIT **HET VERHAAL VAN VLAANDEREN 2**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

‘Op avontuur met Jommeke graag’

Kris Hoflack begon zijn carrière als journalist bij onder meer de weekbladen *Humo* en *Bonanza*, het door het productiehuis Woestijnvis opgezette weekblad dat in concurrentie ging met *Humo*. Hij werd vervolgens hoofdredacteur van de afdeling politieke programma's van de VRT (2007-2011) en algemeen hoofdredacteur van de VTM-nieuwsdienst (2012-2016). Hij was ook chef televisie bij de uitgeverij Borgerhoff & Lamberigts en directeur nieuws bij News City, het mediabedrijf boven Medialaan (met VTM) en De Persgroep (2016-2018).

Tot 2022 was hij directeur Publiekswerking, Informatie & Communicatie bij het Vlaams Parlement. Hij is auteur van boeken als *De Premier*, *De Wereld volgens Louis Tobback* en *Achterkant van de Premier*.

In het najaar van 2022 werd hij de nieuwe CEO van Standaard Uitgeverij.

En hij is stripliefhebber! Daarom kon hij niet ontkomen aan de Stripmunkvragen.

DE STRIPMUNK

KRIS HOFLACK

Wat is de eerste strip die je ooit gelezen hebt?

De schat van Beersel uit de Blauwe Reeks van Suske en Wiske.

Welke stripalbums uit je jeugd blijf je stapelgek?

De reeksen Robert & Bertrand en De Rode Ridder.

Heb je ooit in de rij gestaan om een gesigneerd album van een stripauteur te krijgen?

Onlangs heb ik met bewondering en verbazing naar de immens lange rij voor F.C. De Kampioenen staan kijken, maar ik heb er nooit in gestaan.

Bij een brand in je huis, welke strip(s) zou je uit het vuur redden?

Ik kan niet kiezen, maar als ik een album uit de brand moet redden, dan is dat *De avonturen van Nero 1965-1966* uit mijn geboortejaar. Ik heb het boek ooit op een verjaardag van een heel goede vriend gekregen, die helaas overleden is.

Met welke stripheld(en) zou je wel eens een avontuur beleven?

Op avontuur met Jommeke graag.

Op welke stripheld(en) heb je een crush?

Galaxa uit De Rode Ridder, natuurlijk.

Met welke stripheld(en) zou je wel eens een kwartiertje willen doorbrengen?

Guust Flater.

Welke scène uit een stripverhaal zou je op mij kunnen nabootsen?

Een paar filmscènes met Fanny Kiekeboe uit *Fanny Girl*.

Wat is het mooiste cover van een stripalbum?

Moeilijk om een keuze te maken, maar de covers van Amoras vind ik doorgaans prachtig.

Welke stripauteur mag eens zijn haar tanden zetten in een strip van een collega?

Marc Legendre & Charel Cambré mogen van mij in alles hun tanden zetten.

Van welke stripreeks zou je toch nog een extra album willen hebben?

Kuifje.

Welk stripalbum heb je het meest gelezen?

Heden verse vis, en ik heb daar keihard mee moeten lachen.

© 2022 Standaard Uitgeverij

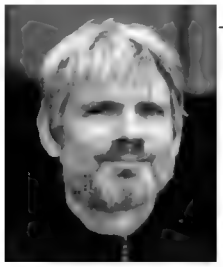

ROBIN RECHT

De Franse stripauteur Robin Recht, die eerder meewerkte aan series als Notre Dame, Elric en Conan, snijdt in zijn hommagealbum *Vaarwel Aaricia* heel diep in de ziel van Thorgal en toont de held in al zijn kwetsbaarheid. Een beklijvend eerbetoon dat meteen de ideale start is van de nieuwe serie Thorgal Saga, waarin aan gastauteurs gevraagd wordt met hun verhalen de wereld van Thorgal te verrijken. Dat smeekt om een interview.

‘Tegenover Rosinski, een reus van de strip, moet je nederig blijven’

Robin Recht over zijn weergaloze hommagealbum aan Thorgal

THORGAL SAGA 1 | Vaarwel Aaricia
Recht | 112 pag. | SC |€ 14,99 | HC | € 22,99 | 1 feb

Ook helden sterven, en zo komt de dag dat Thorgal afscheid moet nemen van zijn geliefde Aaricia. De brandende snek met haar lichaam is nog niet achter de horizon verdwenen of de slang Nidhogg heeft een vreselijk voorstel voor de treurende en rouwende Thorgal. Als hij de Ring van Ouroboros over zijn vinger schuift, zal hij terugkeren naar zijn eigen verleden en haar terugzien. Thorgal aarzelt, maar de pijn en het verdriet om haar verlies zijn te groot. Hij schuift de ring over zijn vinger.

Een tienerheld

Van wie kwam eigenlijk het idee om dit indrukwekkende hommagealbum te maken?

Robin Recht: Zoals dat met zoveel dingen in het leven gaat, was het een subtiele mix van toeval en noodzaak. Drie jaar geleden nam Mathias Vincent, uitgever bij Lombard, contact met me op met de vraag of we eventueel konden samenwerken. Ik had toen hooguit een paar vage ideeën, geen echt concrete voorstellen, maar tijdens een lunch vertelde ik hem dat het tekenen van een Thorgal het vervullen van een kinderdroom zou zijn. Ik wist toen al dat de hoofdreeks net was overgenomen door Yann en Vignaux en ik verwachtte dus niks anders dan ... een fles in de zee. Maar Mathias vertelde me dat die droom wel realiseerbaar kon zijn omdat ze vanuit de uitgeverij een aantal auteurs wilden contacteren met de vraag of ze het maken van een one shot van Thorgal zagen zitten.

Ik denk dat diep in mij een stukje van mezelf heel kinderlijk is gebleven. Het kind dat met zijn speelgoed speelt en er verhalen voor verzint. Mijn speelgoed was Elric, Conan, Thorgal ... Ik heb het geluk dat ik dit heel intieme deel tot leven kon blijven brengen via mijn werk.

Ik ging ervoor en drie jaar later ligt *Vaarwel Aaricia* in de winkel.

Heb je altijd al een fascinatie gehad voor Vikingen of is het vooral de held Thorgal die je aantrok?

De Noorse mythologie heeft me altijd gefascineerd. Die mengeling van heldendom en wreedheid, tot het groteske maar ook het lyrische toe, dat spreekt me aan. Die mythologie is minder cerebraal dan de Griekse mythologie, poëtischer misschien. In ieder geval heb ik me altijd heel sterk aangetrokken gevoeld tot de Noorse mythen.

En toen ik in mijn vroege tienerjaren de Thorgalalbums ontdekte, werd ik natuurlijk verliefd op de held en de serie. Ze had alles waar ik over fantaseerde: avontuur, verwondering, science-fiction en romantiek. Ongelooflijk voor de jongen die ik toen was.

Was hij een jeugdheld voor je?

Hij was meer een held toen ik een tiener was in het midden van de jaren 80. Alles wat ik leuk vond, zat in de serie. Je had de hele ‘geek’-cultuur die langzaam opkwam, ik hield me bezig met rollenspellen, in de cinemazalen werden films over denkbeeldige werelden vertoond en Thorgal was eigenlijk een beetje een synthese van dat alles in stripvorm. Het was geweldig.

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

Een onvervulde droom

Nadat je de opdracht aanvaard had, kwam waarschijnlijk het moeilijkste deel. Je moest een scenario schrijven waarmee je niet direct veel ervaring had. Een extra uitdaging?

Het was meer een oude onvervulde droom. Na verloop van tijd ontdekte ik dat ik veel minder een striptekenaar ben dan een verhalenmaker. Ik wil niet zeggen dat ik een scenarist ben, daarvoor heb ik de techniek niet, maar ik heb altijd de drang gevoeld om terug te gaan naar mijn kindertijd, toen ik alleen in mijn hoekje voor mijn speelgoedfiguurtjes verhalen verzon. Die momenten zijn me steeds bijgebleven. Ik heb lang gedacht dat ik gewoon een tekenaar was, geen auteur. En ik begrijp nog altijd niet waarom het zo lang duurde voordat ik mijn verhalen durfde te vertellen. Hoe dan ook, ik ben blij dat ik uiteindelijk die stap heb gezet.

Grafisch in de voetsporen van Grzegorz Rosinski treden lijkt me ook geen gemakkelijke taak ...

Tegenover zo'n reus van de strip moet je nederig blijven. Andere kunstenaars hebben misschien een meer elegante of opvallende stijl, Rosinski focust zich op de scènes zelf, het licht moet precies goed vallen, de uitdrukkingen van de personages moeten de gewenste emotie uitstralen. Met zijn tekeningen wil hij niet uitpakken, zijn lijn stelt zich ten dienste van het verhaal.

Ik probeerde in die voetsporen te treden terwijl ik toch ook mijn eigen sensibiliteit wou behouden. Ik ben minder een striptekenaar dan hij, meer een grafisch ontwerper, maar ik heb echt mijn best gedaan om de lezers zich 'thuis' te laten voelen.

Trouwens, hadden Rosinski of Jean Van Hamme zeggingskracht over jouw verhaal? Weet je wat hun reactie was?

Ik heb geen idee. Ik denk dat meneer Van Hamme het album niet eens kent. En meneer Rosinski gaf me vooral feedback over het grafisch gedeelte. Die was erg nuttig voor mij.

Omgaan met verlies

Was het feit dat de wereld van Thorgal al vrij goed afgebakend is een voordeel of een nadeel, zowel qua inhoud als qua vormgeving?

Het is een voordeel. De krijtlijnen staan vast. De cocktail die de serie zo aantrekkelijk maakt is er, je moet hem alleen aanvoelen en respecteren. Ervan houden. Dat is echt wat ik probeerde te doen met dit album, om me respect- en liefdevol op te stellen en er toch ook mijn eigen persoonlijkheid in te steken. Een beetje meer tragiek, denk ik. Misschien ook een beetje lyrischer.

***Vaarwel Aarcia* is een verhaal over omgaan met verlies. Is dat het gevoel dat je vooral wilde overbrengen?**

Ik denk het wel. Het komt vast door mijn eigen familiegeschiedenis, waar verdriet en rouw al heel vroeg aanwezig waren. Ik moest daarmee al heel snel leren leven, en dus zal het ook wel heel sterk in mijn werk aanwezig zijn.

Ik wou ook werken rond het begrip lot. Wat maakt dat we het ene pad in het leven kiezen en niet het andere? Die splitsingen zijn er voortdurend in een mensenleven en ze dwingen ons te kiezen. Wat had Thorgals lot kunnen veranderen? Die vraag loopt als een rode draad doorheen het album.

Perfectionisme

Kun je ons iets meer vertellen over de inkleuring?

Ik besloot al vroeg dat ik een inkleurder wilde voor het album, dat ik het niet zelf zou inkleuren. Mijn eerste keuze was Gaetan George, die al verschillende albums van de hoofdreeks had ingekleurd. Tot mijn grote vreugde stemde hij toe. Zijn werk doet mijn pagina's veel goed. Mijn stijl is soms wat chaotisch en zijn werk structureert mijn pagina's, brengt er rust in. Hij is een heel goed verteller en hij weet hoe hij een sfeer moet neerzetten. Hij is gewoon een van de beste inkleurders van Frankrijk. En als bonus blijft hij altijd rustig en vriendelijk. Ik heb een licht neurotische dwang tot perfectionisme en ik stuurde de arme man soms een dozijn versies van eenzelfde plaat. Anderen zouden misschien boos worden, maar Gaetan nooit. Het was een plezier om met hem samen te werken.

Je leefde drie jaar in de wereld van Thorgal. Was het moeilijk om die wereld achter te laten?

Het waren drie zware jaren en ik ben er moe maar ook zo gelukkig uitgekomen. Ik ga nu verder andere verhalen vertellen. Deze keer neem ik afscheid van Thorgal. En wie weet ... Zoals Nidhogg zegt: "De toekomst blijft onvoorspelbaar.' ■

"De Noorse mythologie heeft me altijd gefascineerd. Die mengeling van heldendom en wreedheid, tot het groteske maar ook het lyrische toe."

— ROBIN RECHT

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

VOORPUBLICATIE UIT **THORGAL SAGA 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

VOORPUBLICATIE UIT **THORGAL SAGA 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

VOORPUBLICATIE UIT **THORGAL SAGA 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

DAT LUKT ME NIET.
DE TOEKOMST IS NOOIT 'N ZEKERHEID, THORGAL.
?
NIDHOGG?! WAT DOE JIJ HIER?
JE HEBT ME ZO VAAK VERSLAGEN DAT IK ME VROLIJK ZOU KUNNEN MAKEN OM JE VERDRIET...
MAAR NEE.
IK KOM MIJN DOCHTER DE LAATSTE EER BEWIJZEN.
JE DOCHTER?

© G. ROSINSKI / J. VAN HAMME / ROBIN RECHT / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

VOORPUBLICATIE UIT **THORGAL SAGA 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

CLARA LODEWICK

Merel, het intens mooie debuut van Clara Lodewick, kan je niet onberoerd laten. Haar observaties zijn scherp, haar weergave van de gevoelens subtiel. Ze toont emoties als slangen die langzaam de geest vergiftigen. Of hoe een overweldigend verhaal het niet altijd van grootse dramatiek moet hebben.

© Dupuis, 2022.

Het fenomeen zondebok

Een gesprek met Clara Lodewick over haar aangrijpende debuut *Merel*

Merel is een veertiger en happy single. Ze fokt eenden, zet zich in voor de plaatselijke voetbalclub en is journaliste voor de lokale krant. Ze heeft een harmonieus leven, tot een grapje van haar over de mannen in het dorp bij hun vrouwen argwaan en jaloezie opwekt. De dorpsgemeenschap stoot Merel voortaan uit. Ze raakt in een gevaarlijke depressie.

Clara, tot nu toe kent het Nederlandstalig publiek jou en je werk niet of nauwelijks. Kan je iets over jezelf vertellen, en over wat je beoogt met je grafisch werk?

Clara Lodewick: Het Franstalig publiek kende mij ook niet, voor *Merel* heb ik niks gepubliceerd. Ik ben vooral geïnteresseerd in het beschrijven van het dagdagelijkse leven, in sociale problemen, relaties tussen mensen, familie, en de relatie tussen mens en natuur. En dat altijd op kleine schaal, ik zou me niet op mijn gemak voelen als ik een 'groot' verhaal zou willen vertellen.

Jagten

Je bent zelf 26. Was het moeilijk om in de huid van een veertigjarige vrouw te kruipen?

Ik was zelfs 23 toen ik het verhaal schreef, en ik weet niet goed waarom, maar ik merk dat ik spontaan verhalen schrijf over vrouwen van middelbare leeftijd. Op school (Saint-Luc in Brussel) tekende ik ook vaak strips over vrouwen die rond de 40 waren, en een van mijn juryprojecten ging over een veel oudere vrouw.

Hoe kwam je op het idee om je verhaal te situeren in een kleine plattelandsgemeenschap?

Ik ben in Brussel geboren en opgegroeid, maar rond mijn tienerjaren zijn mijn ouders naar het platteland in Vlaanderen verhuisd. Ik heb er dus een paar jaar gewoond. Aangezien ik graag een kleinschalig verhaal wou vertellen was het makkelijker om het in een dorp te situeren.

Ik kreeg tijdens het lezen eenzelfde gevoel als bij het bekijken van de film Jagten. Was die film van Thomas Vinterberg – over een man die door een dorpsgemeenschap onterecht beschuldigd wordt van pedofilie – voor jou een inspiratiebron?

Mijn verhaal ligt inderdaad niet zo ver van *Jagten*. Ook al was de film geen directe inspiratie, hij heeft me onbewust misschien wel beïnvloed. Vooral als ik denk aan de supermarktscène. Merel komt voor mij voort uit verschillende puzzelstukjes die uiteindelijk samenkwamen: een paar jaar geleden las ik een 'Fait Divers' die mij zin gaf om daarop verder te broeden. Later ontmoette ik vrouwen die een inspiratiebron voor Merel werden. Het dorp is vooral observatie, en het fenomeen van de zondebok vind ik persoonlijk tegelijkertijd zeer interessant en angstaanjagend.

Stilte

Je verhaal moet het niet hebben van grootse actiescènes, maar van de intermenselijke relaties. Is dat je sterkte?

Daar gaat mijn interesse alleszins naartoe. Ik vind niets boeiender dan een stilte die onverwacht opkomt in een discussie of op een familiebijeenkomst. En ik hou ervan als mensen hun leven vertellen, de kleine details zijn meestal de interessantste.

Elk schrijven is autobiografisch schrijven, maar de figuren Merel en het jongetje Finn lijken me echt wel uit het leven gegrepen. Heb je ze gebaseerd op personen uit je omgeving?

Ze zijn niet direct gebaseerd op echte personen, maar elk personage is geïnspireerd door ontmoetingen met mensen, gesprekken die ik op straat hoor, op het openbaar vervoer, op café … Merel komt toch iets meer uit de werkelijkheid. Ik heb vaak aan 'Wwoofing' gedaan (je werkt in een biologische boerderij en je krijgt in ruil voedsel en onderdak). Zo ontmoette ik vrouwen rond de veertig of ouder die heel verschillend waren van de vrouwen die ik in Brussel leerde kennen. In die kleine gemeenschappen doen de vrouwen meestal alles zelf: van melken tot timmeren. Ze ontwikkelen bepaalde spieren en krijgen een lichaam dat nuttig voor hen is, een levend lichaam. Dat brengt een bepaalde manier van bewegen met zich mee, iets heel vrij, dat ik met Merel heel graag wou proberen te tekenen.

Heb je zelf een bijzondere liefde voor eenden? Zijn ze een soort metafoor?

Eerst wou ik duiven tekenen, omdat duiven fokken iets klassieker is. Maar veel mensen houden niet zo van duiven, terwijl eenden meestal sympathie opwekken.

Ik heb er niet echt over nagedacht als metafoor, het is een plaats waar Merel affectie kan geven en krijgen, zoals dat voor veel mensen en hun huisdieren het geval is. Maar een dier is honderd procent onschuldig, en dat heeft misschien toch belang in het verhaal. ■

MEREL
Lodewick | HC | 160 pag. | € 32,50 | 8 mrt

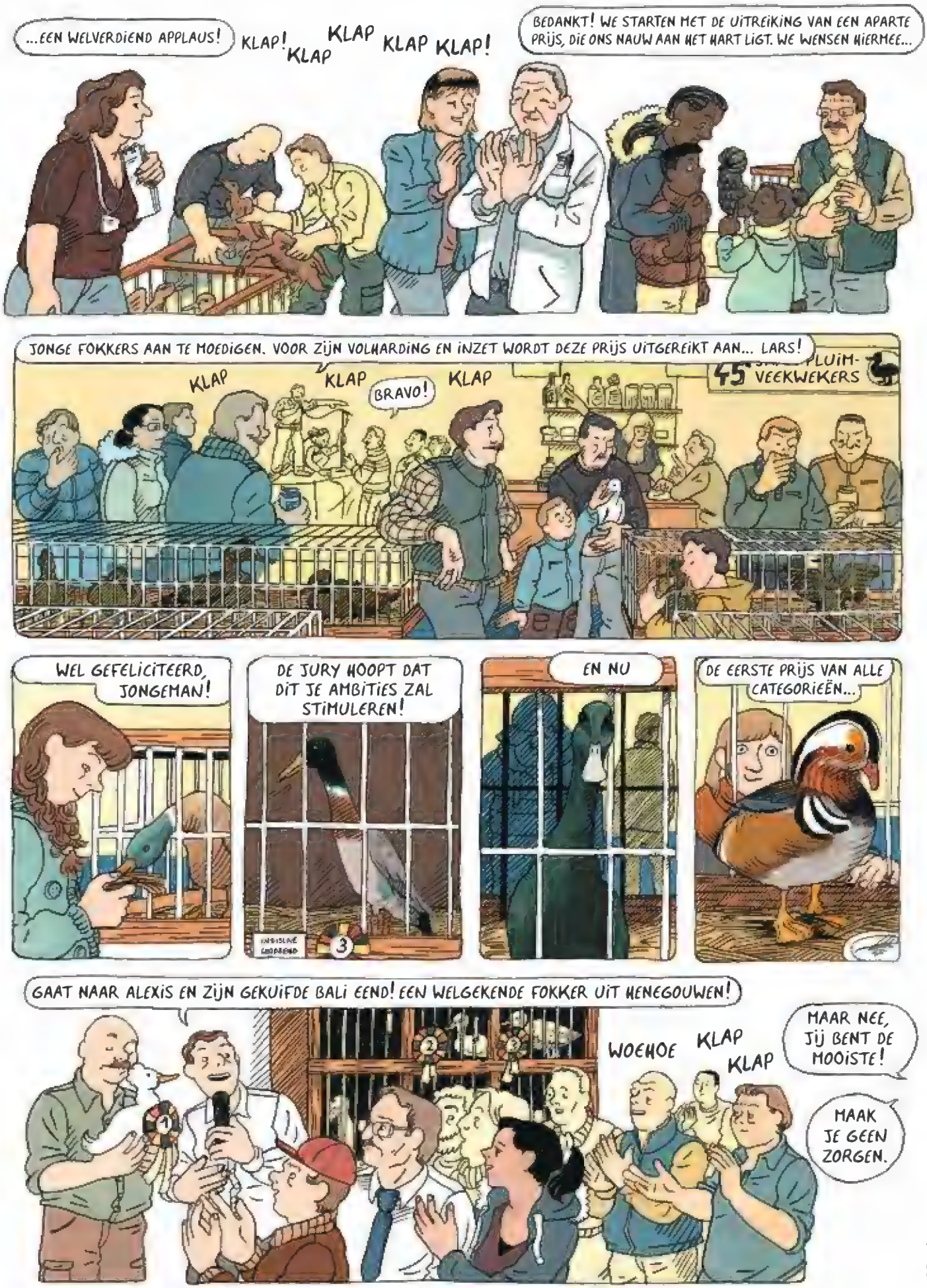
...EEN WELVERDIEND APPLAUS!
KLAP! KLAP KLAP KLAP KLAP!
BEDANKT! WE STARTEN MET DE UITREIKING VAN EEN APARTE PRIJS, DIE ONS NAUW AAN HET HART LIGT. WE WENSEN HIERMEE...
JONGE FOKKERS AAN TE MOEDIGEN. VOOR ZIJN VOLHARDING EN INZET WORDT DEZE PRIJS UITGEREIKT AAN... LARS!
KLAP
KLAP
BRAVO!
KLAP
45
VEEKWEKERS
WEL GEFELICITEERD, JONGEMAN!
DE JURY HOOPT DAT DIT JE AMBITIES ZAL STIMULEREN!
EN NU
DE EERSTE PRIJS VAN ALLE CATEGORIEËN...
GAAT NAAR ALEXIS EN ZIJN GEKUIFDE BALI EEND! EEN WELGEKENDE FOKKER UIT HENEGOUWEN!
WOEHOE
KLAP
KLAP
MAAR NEE, JIJ BENT DE MOOISTE!
MAAK JE GEEN ZORGEN.

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **MEREL**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **MEREL**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

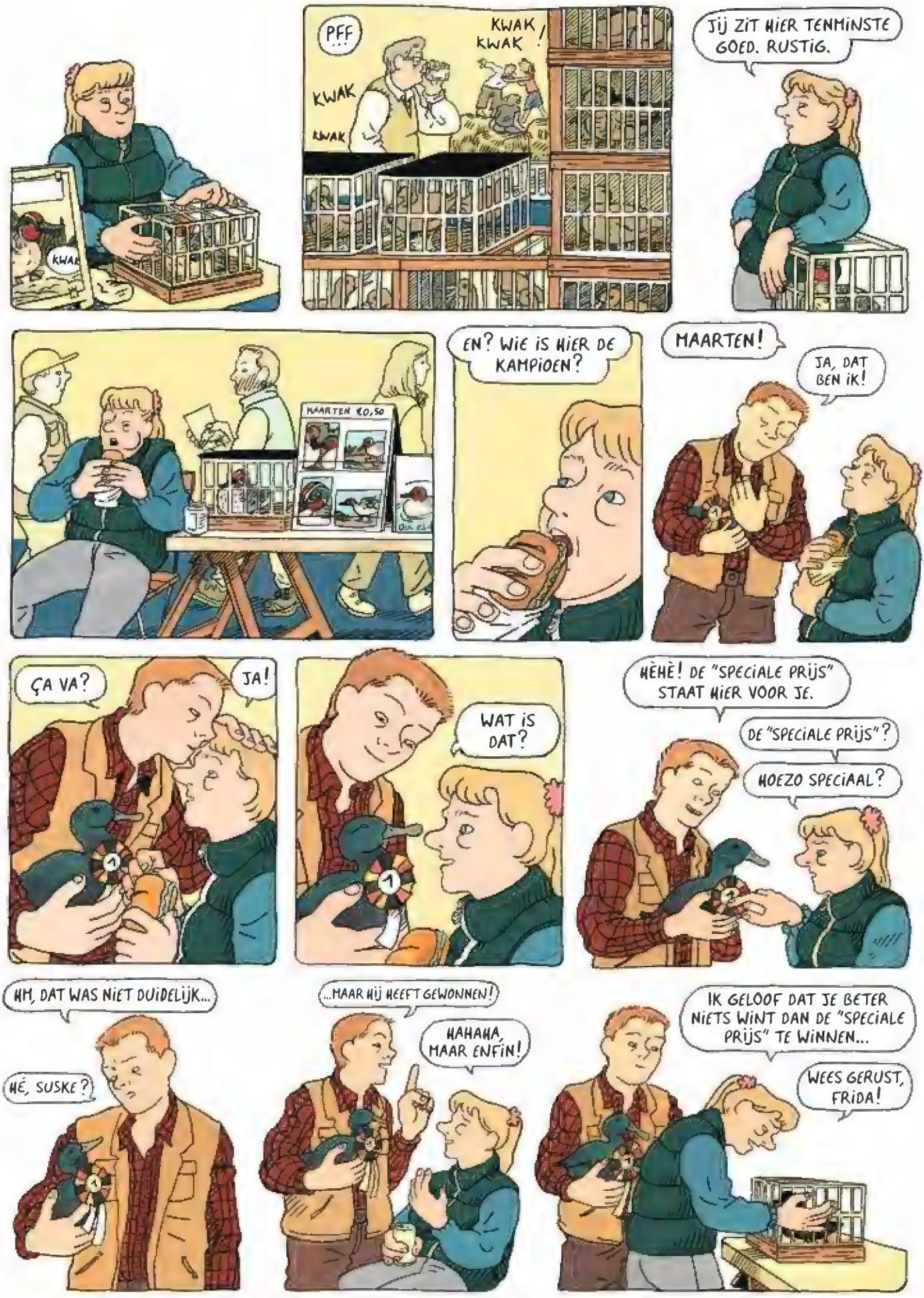

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **MEREL**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

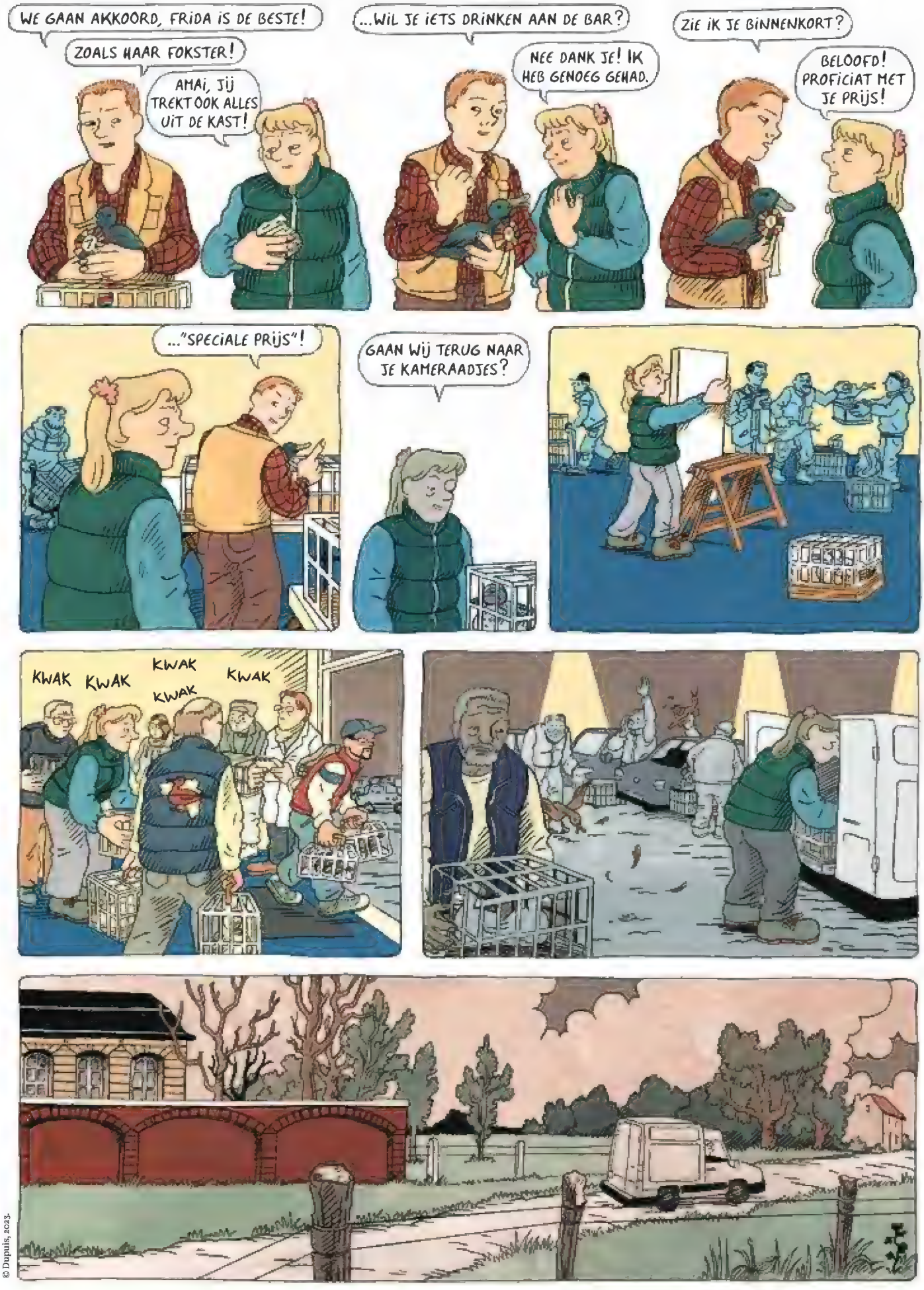
WE GAAN AKKOORD, FRIDA IS DE BESTE!
ZOALS HAAR FOKSTER!
AMAI, JIJ TREKT OOK ALLES UIT DE KAST!
...WIL JE IETS DRINKEN AAN DE BAR?
NEE DANK JE! IK HEB GENOEG GEHAD.
ZIE IK JE BINNENKORT?
BELOOFD! PROFICIAT MET JE PRIJS!
..."SPECIALE PRIJS"!
GAAN WIJ TERUG NAAR JE KAMERAADJES?
KWAK KWAK KWAK KWAK KWAK

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **MEREL**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

Eindelijk!

Nieuwe avonturen van Isabelle Avondrood en Theodoor Cleysters

© Dupuis, 2023.

Het zijn niet alleen de fans van George R.R. Martin die nagelbijtend moeten afwachten of hij nu eindelijk het volgende deel van *A Song of Ice and Fire* zal afwerken, ook het geduld van stripliefhebbers wordt dikwijls zwaar op de proef gesteld. Zo verscheen het meest recente avontuur van Isabelle Avondrood van Jacques Tardi al in 2007 en dat van Theodoor Cleysters van Frank Le Gall in 2018, maar kijk: de uitgeverijen Casterman en Dupuis konden in 2022 eindelijk trots aankondigen dat nieuwe avonturen van deze twee atypische helden spoedig zouden volgen.

DE BABY VAN BUTTES-CHAUMONT

Voor Isabelle Avondrood is *De baby van Buttes-Chaumont* haar tiende en meteen laatste avontuur. Tardi, die weliswaar in 2008 aan een opvolger voor *Het Helse Labyrint* was begonnen, had het verhaal van de Parijse politieromanauteur bruusk gestopt om aan het majestueuze verhaal van zijn vader te werken: *Ik, René Tardi. Krijgsgevangene in Stalag IIb*. Dat epos is ondertussen al een paar jaar voltooid en midden in de coronaperiode kon Tardi dan opnieuw het verhaal van Avondrood oppikken, een verhaal dat zich in de jaren '20 van de vorige eeuw afspeelt tijdens … een pandemie. De epidemie die Parijs treft is er weliswaar eentje van een andere orde dan corona. Namelijk: door een gif van dokter Chou krijgen mensen gigantische puisten en veranderen ze in runderen. Maar toch. Voeg daarbij nog dat er tijdens het verhaal plots zelfmoordklonen van Isabelle op het toneel verschijnen die vooral exploderen in de buurt van regeringsfunctionarissen, en je kan je afvragen of Tardi behalve een briljant stripauteur ook een visionair is. Hij zag daar zelf een probleem in: 'Ik had mijn personages achtergelaten met een epidemie en explosieve klonen. Dat alles was natuurlijk getekend vóór covid en de aanslagen in Parijs. Ik moest mijn verhaal herwerken om rekening te houden met wat er gebeurd was. Anders zou men kunnen denken dat ik covid had uitgebuit, wat duidelijk niet het geval was.'

© Casterman, 2023.

Dat Tardi zich geamuseerd heeft tijdens het maken van *De baby van Buttes-Chaumont* merk je niet alleen aan de vlotheid en levendigheid van zijn personages: 'De eerste albums waren nogal rigide, te veel wat anderen ook al deden. Dat was saai, maar vanaf het derde album ging ik op avontuur en holde achter mijn personages aan. Nu zitten we in de puurste fantasie en heeft dit laatste album de uitstraling van een vrolijke kermis.'

ARO SATOE

Ook al hebben we dit keer vijf jaar moeten wachten op een nieuw verhaal van Theodoor Cleysters – het vorige interval tussen twee albums was dertien jaar – toch is stripauteur Frank Le Gall heel resoluut: 'Ik zal nooit stoppen met Theodoor Cleysters. Zijn verhaal zal nooit af zijn.'

En zo verschijnt in het voorjaar *Aro Satoe*, het veertiende album van de sympathieke avonturier en dromer uit Duinkerke. Cleysters' positie is daarin benard, de vroegere bemanning van het schip de Amok is gevangen genomen door de autoriteiten van Singapore en het Britse leger zit achter hem aan wegens piraterij. Hij bevindt zich in het huis van de mooie, mysterieuze Aro Satoe op het eiland Tanjkeh Lingur, maar de autoriteiten spannen ook rond hem een sluitend net. Aro Satoe stelt voor dat ze beiden verder weg op het eiland vluchten, maar dat is onbekend en gevaarlijk terrein. Bovendien wil Cleysters zijn bemanningsleden niet in de steek laten.

Frank Le Gall heeft er nooit een geheim van gemaakt dat auteurs als Joseph Conrad en Robert Louis Stevenson zo'n beetje zijn literaire vaders zijn. In zijn verhalen verwijst hij ook geregeld naar andere auteurs zoals Charles Baudelaire, John Steinbeck of Stefan Zweig. Dat maakt dat hij niet alleen kiest voor het exotische en het pure avontuur, maar ook aandacht heeft voor de psychologie van de personages. 'Ik probeer ze zo menselijk mogelijk te maken', is voor Le Gall dan ook geen gratuite boutade. ■

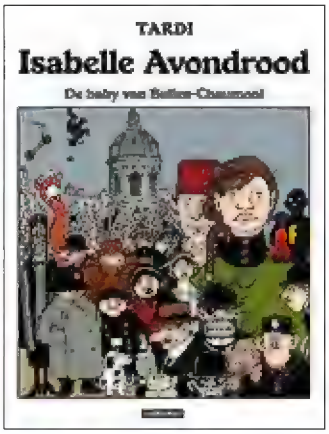

ISABELLE AVONDROOD 10
De baby van Buttes-Chaumont
Tardi | HC | 64 pag. | € 19,99 | 1 feb

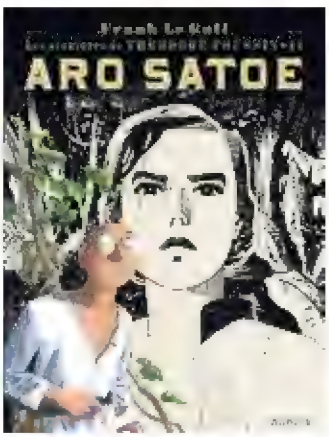

THEODOOR CLEYSTERS 14 | Aro Satoe
Le Gall | 80 pag. | SC | € 9,99 | HC | € 17,99 | 8 mrt

Een nieuwe wereld

© 2023 Standaard Uitgeverij

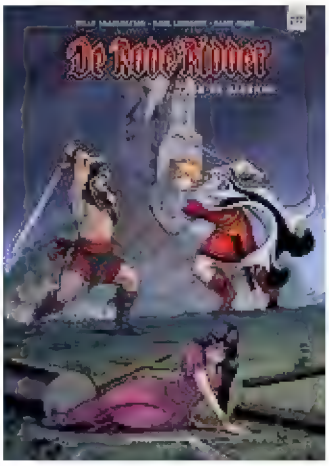

DE RODE RIDDER 277
Tuan de Barbaar
Legendre, Bono | SC | 40 pag. | € 7,50 | 1 feb

Marc Legendre over *Tuan de Barbaar*, zijn laatste scenario voor de Rode Ridderreeks:

'De Rode Ridder met het game Elden Ring mixen, dat is het uitgangspunt. In mijn ogen is Johan iemand die alles wantrouwt wat met magie te maken heeft. Hij gelooft niet in toverkunsten en draken, gaat op zoek naar een logische verklaring of een bewijs van bedrog. Dus kan hij niet plots draken, cyclopen en andere fabelachtige wezens gaan bestrijden. Er moet een logische overgang zijn, en een verklaring waarom hij die monsters op z'n pad vindt. Daar zorgen we in dit album voor. Johan krijgt de opdracht om zich naar een plek te begeven waarnaar koning Arthur lang geleden een volk verbannen heeft om de verdere verspreiding van de zwarte dood in z'n koninkrijk tegen te gaan. Niemand anders is daar ooit geweest en er is dus niks over bekend. Ook Merlijn kent ze niet.

En voilà, de Rode Ridder betreedt een nieuwe wereld waarin hij de volgende jaren tegenover heel wat iconische vijanden zal staan.'

Op de vlucht

© 2023 Standaard Uitgeverij

GALAXA 3
Het spoor van de duivel
Van Gucht, Molenaar | SC | 40 pag. | € 7,50 | 8 mrt

Na een barre tocht doorheen de winterhel komen Galaxa en Umbriël uitgeput aan in het vissersstadje Tjovoll. Maar rust wordt hen niet gegund, want ze worden opgewacht door premiejagers. Nadat ze de moordenaars heeft uitgeschakeld, beseft Galaxa eens te meer dat de zon haar bondgenoot is, maar ook dat haar tegenstrevers enkel haar hoofd op een staak willen zien. Ze moet vluchten, overzee, naar Tyriffa, in de hoop daar meer over de gemaskerde te weten te komen. Maar geen enkele schipper wil haar overvaren. Bovendien wordt haar handel en wandel in de gaten gehouden, zowel door de elfenraad als door de dienaars van de duisternis. Voor beide partijen is Galaxa slechts een speelbal in hun handen. Kan ze haar eigen lot nog bepalen?

***Het spoor van de duivel*, het derde Galaxa-avontuur, is ongemeen spannend en waanzinnig knap getekend. Je zou haast vergeten dat Galaxa ooit de sidekick van de Rode Ridder was.**

Schattenjacht

© 2023 – Standaard Uitgeverij

DE BUIZERD 1 | Schattenjacht
Delitte | HC | 48 pag. | € 19,99 | 8 mrt

De Franse piraat Olivier Levasseur (†1730) was bekend om drie zaken. De snelheid en meedogenloosheid waarmee hij zijn vijanden aanviel, die hem de bijnaam 'de Buizerd' opleverden. De grote buit die hij binnenhaalde door het kapen van het Portugese schip Nossa Senhora do Cabo, boordevol goud en juwelen uit Oost-Indië. En zijn dood.

Vooral dat laatste werd legendarisch. Levasseur weigerde immers de koninklijke gratie in ruil voor zijn fortuinen, werd gearresteerd en naar het schavot gebracht. En daar doet hij iets waarmee hij de geschiedenis zal ingaan. Hij pakt zijn ketting met kralen waarop een gecodeerd cryptogram staat van zeventien lijnen, en hij gooit ze in de menigte met de historische woorden: 'Wie de code begrijpt, vindt mijn schat!' Sindsdien zijn tallozen op zoek gegaan naar de schat, zelfs Suske en Wiske in *De Komieke Coco*. Tevergeefs.

Wie anders dan stripauteur Jean-Yves Delitte – die de zee ademt en elke bout op een driemaster kent – zou dit meeslepende zeeavontuur kunnen vertellen?!

Heart of darkness

LATAH
Legrain | HC | 128 pag. | € 27,99 | 8 mrt

Zuid-Vietnam 1965. Een eenheid GI's dringt door in de Vietnamese jungle. Het is bloedheet en de Vietcong ligt op de loer. Ze bevinden zich in het land van Latah. 'Voor jullie westerlingen heeft onze cultuur altijd grijze zones. Latah is er daar een van. In dit deel van de wereld gaan mysterie en het dagelijkse leven vaak hand in hand. Jullie etnologen zouden Latah omschrijven als dat wat mensen treft die een schok hebben gehad. Ze worden oncontroleerbaar, grillig, veranderen zelfs fysiek. Hartkloppingen, zweten, verwijde pupillen ... soms nog veel erger,' zo verklaart Huyn Than My, journalist van Associated Press, het begrip Latah aan de GI's.

Een voor een vinden de GI's wreedaardig de dood. Latah!

De Belgische tekenaar Thomas Legrain, vooral bekend van de series The Regiment en Sisco, maakte voor de prestigieuze serie Getekend van Le Lombard de one shot *Latah*, een verhaal waarin de hel van de Vietnamese jungle doorzindert in elke prent.

Broeierig, genadeloos en episch!

© LEGRAIN / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

Wagenrennen en Amazones

ALEX 41
De Koningin van de Amazones
Martin, Mangin, Milien | SC | 48 pag. | € 9,99 | 8 mrt

De Griekse mythe van de Amazones – vrouwelijke paardrijders en strijders die zich verenigd hadden in een commune – blijkt voor Alex snel werkelijkheid te worden als hij op uitnodiging van zijn oude vriend Hémon in Thessaloniki deelneemt aan de befaamde wagenrennen. Zijn gevaarlijkste tegenstander in die race is immers Délia, de koningin van de Amazones. Hij verslaat haar, tot groot ongenoegen van de koningin en haar gevolg. Als dan in de stad mensen onverklaarbaar verdwijnen en ook Alex' vriend Enak en de dochter van Hémon tot de slachtoffers behoren, wijzen velen in de richting van de Amazones. De Romeinse gouverneur Carbo besluit een strafexpeditie naar het fort van Délia te sturen. Dat doet hij op een maar al te gretige manier.

In dit 41ste album van de legendarische reeks Alex van Jacques Martin worden de lezers perfect ondergedompeld in de wereld van sandalen, legioenen en moordende intriges.

© Casterman 2023

Gekwelde zielen

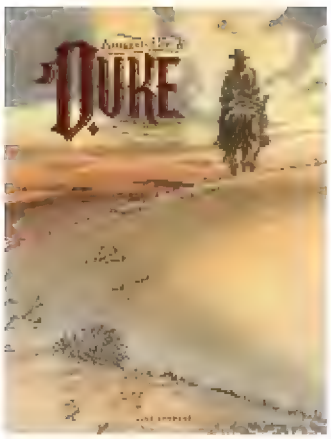

DUKE 7 | Dit is mijn wereld niet
Yves H., Hermann | 56 pag.
SC | € 9,99 | HC | € 17,99 | 1 feb

De queeste lijkt voorbij voor de getormenteerde hulpsheriff Duke Finch, de aangroei van de lijkenberg achter zijn rug moet stoppen. In Californië moet hij nog enkel zijn favoriete hoertje Peg uit de klauwen van de crimineel King proberen te halen. Maar als hij in het stadje Sonora aankomt, wordt hij meteen gearresteerd. In de gevangenis krijgt hij gezelschap van de bloeddorstige kolos Manolito. Die doet hem een vreemd voorstel. Eén ding is zeker: voor de tocht van Duke ten einde is, zullen er nog meer lijken vallen. Zal hij uiteindelijk rust vinden?

De Waalse stripauteurs Hermann en zijn zoon Yves H. weten als geen ander te boeien met verhalen over gekwelde zielen die rechtvaardigheid nastreven in een egoïstische, brutale wereld. Vader Hermann Huppen is nu 84, maar hij heeft de grafische virtuositeit nog altijd in zijn vingers.

De rauwheid van de Tarantinofilms vermengt zich hier met de psychologische westerns van regisseur Sam Peckingpah.

© HERMANN / YVES H. / ÉDITIONS DU LOMBARD (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2023

Moedig en

Een interview met Christelle Pissavy-Yvernault en Jean-David Morvan

September 1943. Als Flup zoals elke week zijn geliefkoosde stripmagazine *Robbedoes* bij de krantenkiosk wil kopen, hoort hij van de krantenverkoper dat het blad gecensureerd werd door de Duitse bezetter en dus niet meer mag verschijnen.

Ontgoocheld keert Flup terug naar huis. Maar niet voor lang, want een lid van de club van de Robbedoesvrienden blijft niet bij de pakken zitten. Hij trommelt de andere clubleden op en samen zullen ze actie ondernemen. Vijftien maanden later staat een man diep bedroefd aan het graf van twee jongeren. Ze stierven als martelaren voor de vrijheid. Die man is hoofdredacteur Jean Doisy.

De trilogie *De Robbedoesvrienden* vertelt het tot nu toe vrij onbekende, maar zeer pakkende verhaal over jongeren die, geïnspireerd door hun geliefkoosde weekblad *Robbedoes*, tijdens de Tweede Wereldoorlog de kant van het verzet kozen.

Het verzet van Doisy

Auteur Christelle Pissavy-Yvernault schreef samen met haar man een grondige studie over het weekblad: *La Véritable Histoire de Spirou*. Daarin onderstrepen ze het belang van Jean Doisy, voor het weekblad *Robbedoes* en voor het verzet.

Christelle, hoe ben je bij het project De Robbedoesvrienden betrokken geraakt?

Christelle Pissavy-Yvernault: Samen met mijn echtgenoot en coauteur Bertrand Pissavy-Yvernault had ik ontdekt wie de man achter Jean Doisy, de eerste hoofdredacteur van *Spirou*, werkelijk was en welke rol hij gespeeld had tijdens de Tweede Wereldoorlog. We hebben altijd gedacht dat het verhaal en de persoonlijkheid van deze man interessant genoeg waren om het relaas van 'zijn oorlog' ooit in een stripverhaal te verwerken. Wij zagen dit als een uitbreiding van zijn activiteiten binnen de uitgeverij Dupuis en een extra stimulans om zijn centrale rol in het verzet bekend en erkend te maken buiten de geschiedenis van de uitgeverij. Het lezen van de stripserie Irena (n.v.d.r. een vijfdelige serie over de Poolse verzetsstrijdster Irena Sendlerowa), van Jean-David Morvan en David Evrard, maakte me duidelijk dat het mogelijk was om dit verhaal in een stripvorm te gieten, omdat de aanpak heel vergelijkbaar is. Ik sprak er met Jean-David over en hij ging meteen in op het idee en het voorstel.

De club van de Robbedoesvrienden en de rol ervan in het verzet is een vergeten maar toch belangrijk verhaal. Waarom bleef het zo lang verborgen, denk je, en hoe heb je het gevonden?

Veel leden van het verzet en slachtoffers van de Shoah hebben tientallen jaren nodig gehad om over hun oorlog te praten. Jean Doisy kreeg er de gelegenheid niet voor, want hij stierf in 1955, op 55-jarige leeftijd. Gelukkig vertelde hij veel over 'zijn' oorlog bij de bevrijding in de rubriek 'Chronique du Fureteur' die hij schreef voor het weekblad *Spirou*. Maar hij richtte zich tot kinderen en die kon hij niet alles vertellen. De rest, zijn missie binnen de patriottische milities van het Front de l'Indépendance, ontdekten we in zijn militair dossier.

Twee kindergraven

Wat is fictie en wat is werkelijkheid in dit verhaal?

De auteurs construeerden hun verhaal met de historische elementen waarover wij beschikten, die zij vervolgens in een verhaal verwerkten. Alles wat de figuur van Jean Doisy zegt en alles wat te maken heeft met de geschiedenis van het weekblad *Spirou* is historisch juist, tot en met zijn bewoordingen, die van

> "De Robbedoesvrienden, eens in het verzet beseften ze niet dat ze met de dood aan het spelen waren"
> — JEAN-DAVID MORVAN

© Dupuis, 2023.

eerlijk

een geletterd man, kwaad en diepzinnig tegelijk. Het idee was om zijn verhaal inhoud te geven via dat van deze twee jonge Robbedoesvrienden, verzetsstrijders, over wie hij spreekt in zijn artikel dat hij schreef in december 1944, 'Voor twee kindergraven ...' Tot voor kort was er niks bekend over deze twee jongeren. Jean-David bedacht voor hen een verhaal om de activiteiten van Jean Doisy beter te illustreren en meteen ook de kracht van het engagement van de jongeren te tonen die 'met een geweer in de hand' ten strijde trokken. Het ligt in het verlengde van het vierluik *Hoop in bange dagen* van Emile Bravo.

Jean Doisy krijgt een belangrijke rol. Een fascinerende man die communist was, maar ook redacteur van een katholiek weekblad. Wat voor een man was hij?

Dat blijft een mysterie, moet ik toegeven. Maar wat we wel weten is dat hij een man was voor wie humanistische waarden zin hadden. Hij is zelf het voorbeeld van de 'erewet' die hij in *Robbedoes* schreef, waarin staat dat een Robbedoesvriend altijd aan de kant van de zwaksten staat. Zijn leven en zijn politiek engagement getuigen daarvan op elk moment. Zijn integriteit was onkreukbaar. Pas onlangs ontdekten we hoeveel belangrijker zijn politiek werk nog was dan we ons hadden voorgesteld, zozeer zelfs dat we ons afvroegen of het niet nog belangrijker was dan zijn werk bij Dupuis. We kunnen ten minste stellen dat zijn positie zijn militante belangen diende. Het bewijs is wat er gebeurde tijdens de oorlog, toen het weekblad *Robbedoes* voor de ronselaar die hij was een geduchte kweekvijver werd voor verzetsstrijders.

Welke invloed had hij op Robbedoes?

Hij zette de toon van het blad, belichaamde op briljante wijze de onbeschaamdheid ervan, en meer nog, hij bracht leven in het blad door zijn zeer persoonlijke band met de lezers. De oprichting van de Robbedoesvriendenclub is daar een perfecte illustratie van: er waren 5.000 lezers in 1939 en vijf jaar later 63.000. Hij wist hen te verenigen rond de door zijn erewetten verdedigde waarden, hij wist een band te scheppen tussen hen en het magazine. Daarna deden Delporte en al zijn opvolgers niks anders dan hem 'volgen'. Aan hem danken we ook die verbazingwekkende, fictieve redactie, belichaamd door Kwabbernoot, twintig jaar voor Guust Flater.

Doisy, een opmerkelijk man

Scenarist Jean-David Morvan kent de wereld van Robbedoes. Hij schreef voor José Luis Munuera vier albums in de hoofdreeks, maar hij is ook gefascineerd door de Tweede Wereldoorlog, en vooral door de rol van het verzet.

Jean-David, was er nog veel historisch materiaal bewaard gebleven waarop je je kon baseren?

Jean-David Morvan: Er is genoeg materiaal beschikbaar, maar je moet er wel achter zoeken. Natuurlijk had ik voor het stripdrieluik *Madeleine* (n.v.d.r. het verhaal van de Franse verzetsstrijdster Madeleine Riffaud) al wat materiaal bij elkaar verzameld. Maar ik ga bijvoorbeeld nog regelmatig naar Parijs om er foto's te maken van gebouwen die er al in de jaren dertig en veertig stonden en ik maak gebruik van postkaarten, boeken, tijdschriften uit die periode. Met auto's moet ik altijd een beetje opletten, want het bouwjaar is niet noodzakelijk het jaar waarin ze al in het straatbeeld verschijnen.

Je hebt gekozen om het verhaal niet in een rechte lijn te vertellen, maar je last flashbacks in, je weeft twee verhaallijnen door elkaar. Waarom die structuur?

Ik denk dat jongeren die structuur van de flashbacks wel gewoon zijn uit films of televisieseries. Ik wou ook het verhaal vertellen van die opmerkelijke man die Jean Doisy geweest is. De sleutelscène is het moment waarop Jean Doisy aan het graf van die twee jongeren staat en beseft dat ze in het verzet gestorven zijn. Het verhaal van die jongeren, die in dat verzet gingen alsof het een spel was, wou ik natuurlijk ook vertellen. En zo groeiden eigenlijk de twee verhaallijnen organisch in elkaar. Hopelijk zal het niet zo ingewikkeld overkomen.

Het verhaal dat verteld wordt is hard, maar de tekeningen zijn karikaturaal. Was dat een bewuste keuze?

Die wat meer karikaturale tekeningen passen in de traditie van Spirou, Franquin, Roba. Bovendien komt de impact van het geweld volgens mij harder over in die stijl. Met een meer realistische stijl wordt het snel te expliciet. Ik ken David al jaren en we werken goed samen, we hebben samen de reeks Irena gemaakt. David is opgegroeid met *Spirou*, zijn favoriete jeugdblad. Bij Dupuis zagen ze die stijl dan ook direct zitten.

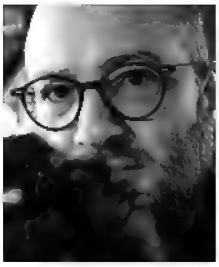

JEAN DAVID MORVAN

CHRISTELLE PISSAVY-YVERNAULT

Geen angst voor de dood

Kan je iets meer vertellen over de Robbedoesvrienden en hun rol tijdens de Tweede Wereldoorlog?

De Robbedoesvrienden startten gewoon als een clubje, maar eens ze zich begonnen te engageren in het verzet beseften ze niet dat ze met de dood speelden. Jongeren hebben eigenlijk veel minder of geen angst voor de dood. Bij het begin van de oorlog waren ze nog kinderen, maar op het einde waren ze al 15, 16, 17 jaar. Door de figuur van Jean Doisy zat het magazine *Robbedoes* toch meer in het kamp van de pers die aan het verzet meewerkte dan aan de collaboratie. Ook al ging het om een katholiek magazine, toch was Jean Doisy een communist, en droeg het blad wel de universele waarden van rechtvaardigheid, waarden die vertaald werden in de erewet van de club van de Robbedoesvrienden.

Met welk gevoel heb je deze trilogie geschreven?

Ik wou eigenlijk tonen dat er niet zoveel verschil is tussen de jongeren van toen en die van nu. Net zoals de clubleden van de Robbedoesvrienden zich namen van hun helden toe-eigenden, heb je dat nu ook met de jongeren die zich met manga bezighouden en de namen van de mangahelden gebruiken. Ik wou ook aan de jongeren tonen hoe het is te leven in een oorlogssituatie. Ook al zit er tachtig jaar tussen de gebeurtenissen van toen en nu, de geest van de jongeren is nog steeds dezelfde. ■

DE ROBBEDOESVRIENDEN 1
Een Robbedoesvriend is moedig en eerlijk
Morvan, Evrard | 64 pag. | SC | € 9,99 | HC | € 17,99 | 8 mrt

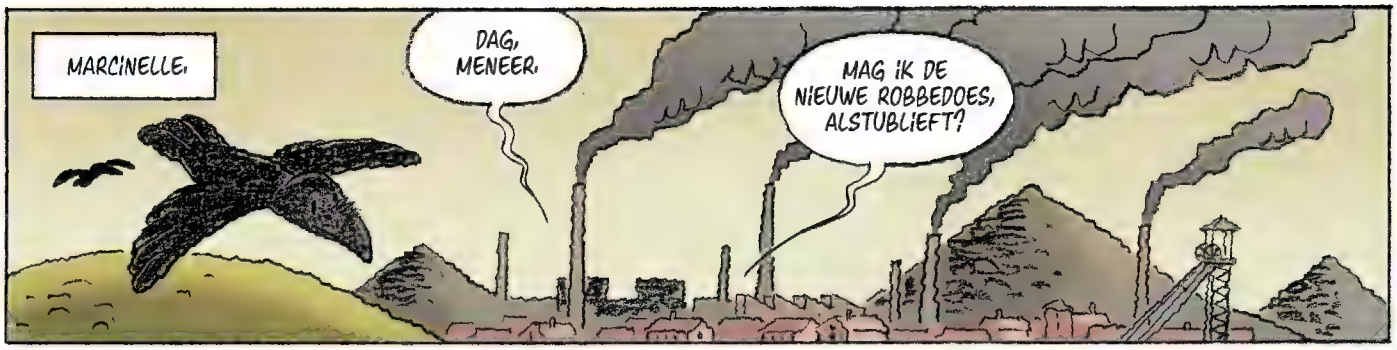

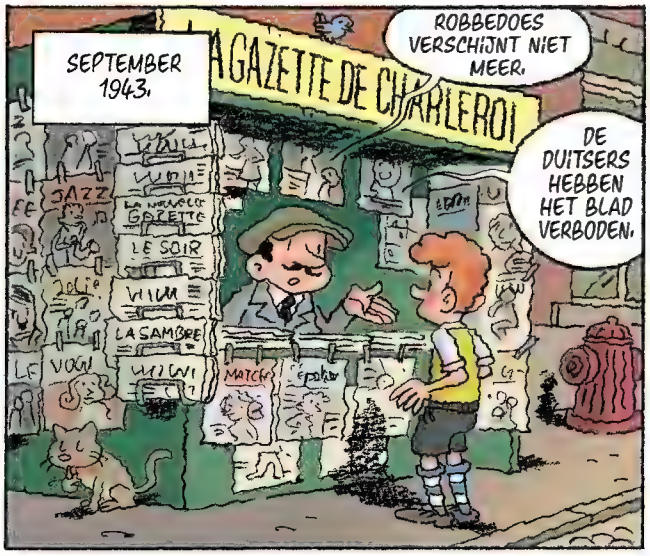

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **DE ROBBEDOESVRIENDEN 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

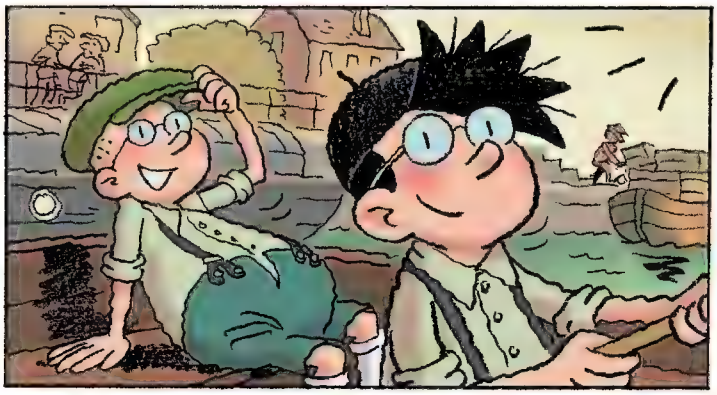

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **DE ROBBEDOESVRIENDEN 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

© Dupuis, 2023.

VOORPUBLICATIE UIT **DE ROBBEDOESVRIENDEN 1**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

CAZENOVE

Je kunt het zo gek niet bedenken of de Franse stripscenarist Christophe Cazenove heeft er wel een gagpagina, wat zeg ik, een gagreeks rond gemaakt, maar het meest hilarisch is hij als hij fratsen en grappen verzint die zich in de wereld van jongeren afspelen.

© 2023 – Standaard Uitgeverij nv, België

Scenarist Christophe Cazenove over Billie en Bollie, Sisters en zijn influencers

Pierrot en August

Zo hoeft het niet te verwonderen dat een stripserie als Sisters *in no time* een hit werd die ook een eigen animatieserie kreeg. Het voortdurende gekibbel, de plagerijen, maar ook de heerlijke, vertederende zusjesmomenten, ze worden allemaal door Cazenove met de nodige dosis humor overgoten. In hun zeventiende avontuur *Dat droom je!* staat de slaapkamer centraal. Wil Marine dankzij een dromenvanger de zachtste dromen beleven, dan bereidt haar zus Wendy een te gek pyjamafeestje voor.

Sisters

Christophe, met welke van de zusters identificeer je je eigenlijk het meest?

Christophe Cazenove: Ik heb zelf een oudere broer, als ik me dus zou moeten identificeren met een van de zussen, zou het met Marine zijn, de jongste. Maar ik hou net zoveel van Wendy. De een kan niet functioneren zonder de ander, het is als de Pierrotclown en de August in het circus.

En als je zelf mocht kiezen tussen een mooie droom of een pyjamafeestje, wat zou je dan kiezen?

Dankzij strips beleef ik al twintig jaar een prachtige droom. Ik had nooit kunnen hopen mijn brood te verdienen met het schrijven van verhalen en het werken aan series, waarvan sommige toch populair blijken te zijn. Dus, nu dat deel van mijn droom in vervulling is gegaan, hoef ik alleen nog maar een pyjamafeestje te organiseren!

Bollie & Billie

Ook van Bollie & Billie, de legendarische serie rond de onvoorwaardelijke vriendschap tussen een jongen en een hond, bestaat een animatieserie.

Cazenove is met *Billie komt er altijd onderuit*, album 40 uit de Nederlandstalige reeks, al aan zijn zevende eigen album toe.

Christophe, wat maakt de serie Bollie en Billie, die nu al meer dan zestig jaar bestaat, nog altijd zo succesvol?

Roba, de oorspronkelijke auteur van de reeks, had volgens mij het geniale idee om een ongecompliceerde serie te maken met duidelijke waarden: familie, vriendschap en vriendelijkheid. Dat maakt Bollie & Billie tot een tijdloze serie die generaties overspant.

In het nieuwe album trekken Bollie en Billie veel de natuur in. Daar moet een natuurliefhebber achter zitten!

Ik wil zeker al meegeven dat als je een hond hebt, je hem moet verzorgen en hem dus dagelijks moet uitlaten, want je hond moet kunnen bewegen, snuffelen, geuren volgen, enzovoort. Idealiter gebeurt dat op het platteland en in de natuur, omdat dit gewoon veel prettiger is voor dier en mens.

Influencers

Een totaal andere vraag, Christophe, welke mensen hebben je leven en werk beïnvloed?

Mijn ouders, die begrepen dat strips belangrijk voor me waren.

Mijn vrouw **Véronique**, die me nooit heeft tegengehouden om in deze droom te geloven, zelfs niet in onze moeilijke jaren.

Olivier Sulpice, mijn redacteur bij uitgeverij Bamboo, die me de kans gaf om als scenarist te werken.

Raoul Cauvin, die tot het einde van zijn leven een voorbeeld was.

De lezer (in het algemeen) aan wie ik voortdurend denk als ik mijn scenario's schrijf. ■

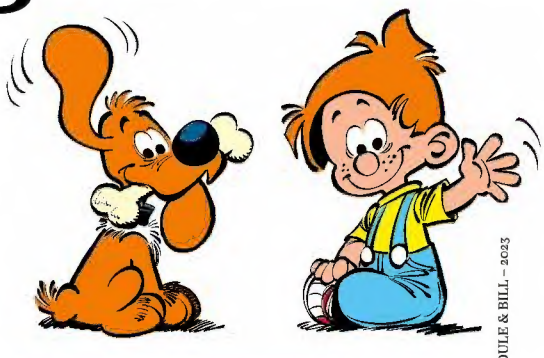

© Cazenove et Bastide d'après Roba – STUDIO BOULE & BILL – 2023

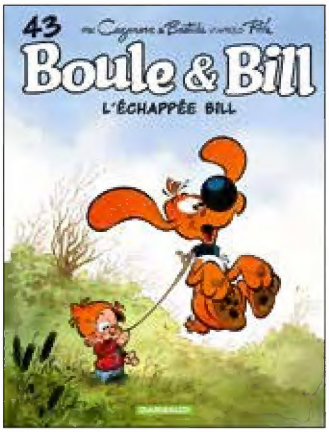

BOLLIE & BILLIE 40
Billie komt er altijd onderuit
Cazenove, Bastide | SC | 48 pag. | € 8,50 | 8 mrt

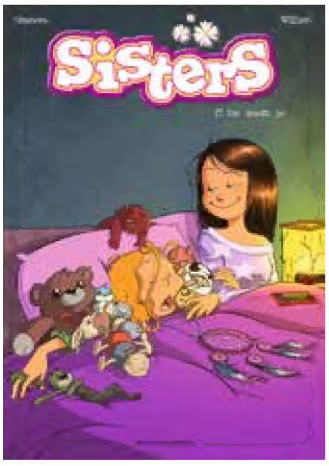

SISTERS 17 | Dat droom je!
Cazenove, William | SC | 48 pag. | € 8,50 | 1 feb

WENDY? WENDY, WACHT EVEN!
JE ZWENDEL-DING WERKT NIET!
TSSS...
DROMEN-VANGER!
JE MOET 'M AAN DE DEUR VAN JE KAMER LATEN HANGEN, HEB IK GEZEGD.
WAAROM DOE JIJ NOOIT WAT IK VRAAG?
IK DACHT DAT ER EEN KNOP AAN ZAT WAAR JE OP MOET DUWEN, OF ZO.
MISSCHIEN MOET JE ER HEEL HARD MEE RONDZWAAIEN!
WOOOOSJ
ZOALS ZORRO, OF LUCKY LUKE!
NEE, ZO WERKT HET ZEKER NIET.
HA HA
VLUCHT, BOEVEN! HIER IS WONDER-WOEMAN-VROUW!
PFRT! BELACHELIJK!
HA! HA!
WOOOOSJ...
HA!
WOOOOSJ...
PING!
KLING!
RAAAAH! M'N VAAAAAS!
JE MAG 'M TERUG HEBBEN! DAT DING VANGT ALLEEN NACHTMERRIES!
DE NACHTMERRIE BEN JIJ!
CAZENOVE ET WILLIAM

© 2023 – Standaard Uitgeverij nv, België

VOORPUBLICATIE UIT **SISTERS 17**
LEES VERDER ▸ WWW.STANDAARDUITGEVERIJ.BE/STRIPMUNK8

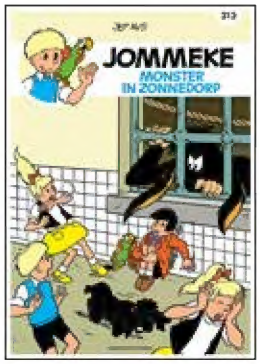

JOMMEKE 313
Monster in Zonnedorp
Legendre, Delzenne | SC | 40 pag
€ 7,50 | 1 feb

SUSKE EN WISKE 367
De harteloze Hein
Van Gucht, Morjaeu | SC | 48 pag.
€ 7,50 | 8 mrt

SUSKE EN WISKE JUNIOR 10
Op heterdaad betrapt
Duchateau, Cambré | SC | 32 pag
€ 7,50 | 1 feb

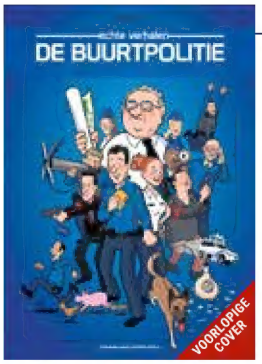

DE BUURTPOLITIE 20
Het dinobot
Nix | SC | 32 pag. | € 7,50 | 8 mrt

FAMILIE-STRIPS

Ook benieuwd welke avonturen je favoriete helden gaan beleven? Duik mee in de wereld van monsterjagers, vreemde vogels en verse vis.

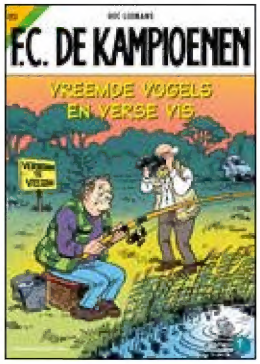

F.C. DE KAMPIOENEN 123
Vreemde vogels en verse vis
Leemans | SC | 32 pag.
€ 7,50 | 1 feb

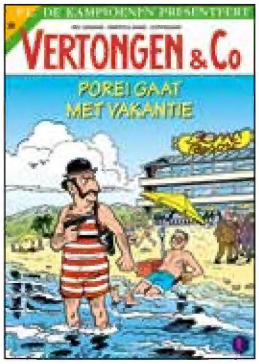

VERTONGEN EN CO 39
Porei gaat met vakantie
Leemans, Swerts & Vanas | SC | 32 pag.
€ 7,50 | 8 mrt

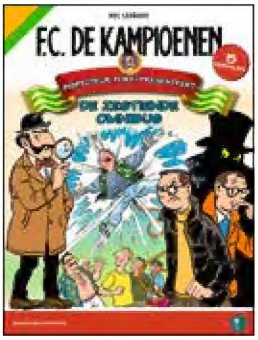

F.C. DE KAMPIOENEN OMNIBUS 16
Porei presenteert
Leemans | SC | 160 pag.
€ 12,99 | 11 jan

DOKUS DE LEERLING 27
Genoeg gelachen!
Zidrou, Godi | SC | 56 pag.
€ 8,50 | 8 mrt

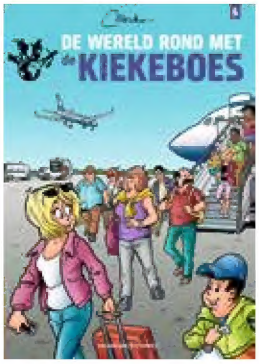

DE WERELD ROND MET DE KIEKEBOES 6
Merho | SC | 104 pag.
€ 12,99 | 8 mrt

AVONTURENSTRIPS

Van historische zeevaart tot humoristische en zenuwslopende detectives. Laat je meeslepen door deze fantastische verhalen.

© RODRIGUE / DE LOMBARD UITGAVEN (DARGAUD--LOMBARD NV) 2023

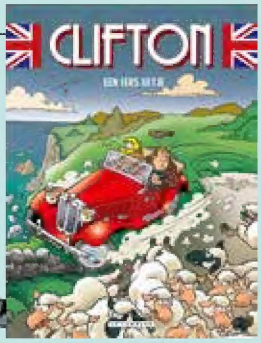

CLIFTON 21
Een Iers uitje
Rodrigue | SC | 48 pag.
€ 9,99 | 1 feb

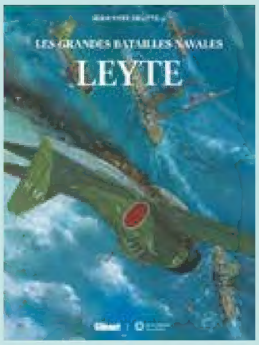

GROTE ZEESLAGEN
Leyte
Delitte | HC | 48 pag.
€ 18,99 | 1 feb

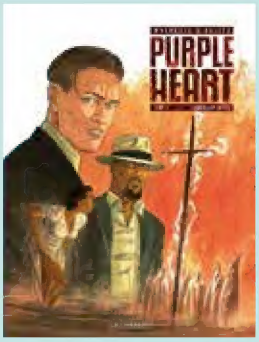

PURPLE HEART 4
Jambalaya blues
Warnauts, Raives | HC | 56 pag.
€ 18,99 | 1 feb

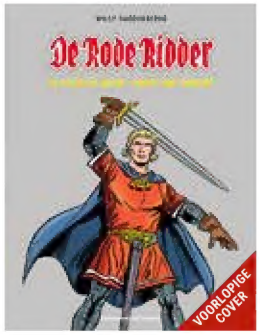

DE RODE RIDDER
DE BIDDELOO-JAREN 12
Biddeloo | HC | 232 pag.
€ 37,50 | 8 mrt

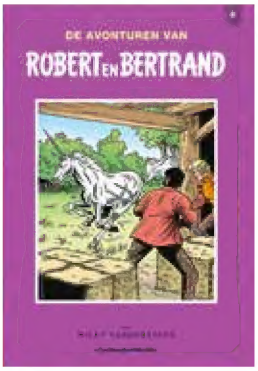

ROBERT EN BERTRAND
INTEGRAAL 8
Vandersteen | HC | 224 pag.
€ 37,50 | 1 feb

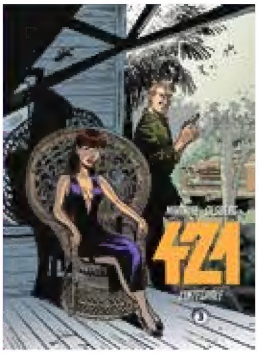

421 INTEGRAAL 3
Desberg, Maltaite | HC | 240 pag.
€ 39,99 | 8 mrt

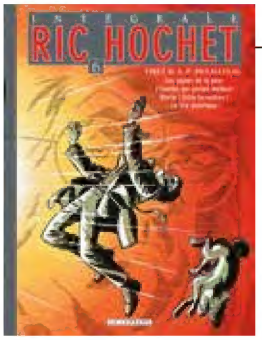

RIK RINGERS INTEGRAAL 6
Duchâteau, Tibet | HC | 200 pag.
€ 36,50 | 8 mrt

INTEGRALES

Strips voor de eeuwigheid, prachtig gebundeld uitgegeven en voorzien van boeiende achtergronddossiers. Om te (her)ontdekken!

BY JOVE!

De creatieve geheimen van Blake en Mortimer-auteurs onthuld

Een compilatie van aantekeningen en onuitgegeven materiaal.

© 2023 – ÉDITIONS BLAKE & MORTIMER / STUDIO JACOBS (DARGAUD-LOMBARD S.A.)

DE ERFENIS VAN JACOBS
Cambier, Verhoest | HC | 280 pag. | € 39,99 | 8 mrt